

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

Maturitná skúška 2023

**Správa
o výsledkoch externej časti
a písomnej formy internej časti
maturitnej skúšky**

zo slovenského jazyka a literatúry

Mgr. Alžbeta Palacková
PaedDr. Janka Kurajová Stopková, PhD.
Mgr. Martina Pigová
Mgr. Milan Fico

Bratislava 2023

Obsah

Vysvetlivky.....	3
1 Charakteristika testu EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry	5
2 Výsledky testu EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry	7
2.1 Úspešnosť testu EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry	7
3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry.....	14
3.1 Súhrnné charakteristiky položiek.....	14
3.2 Oblasti testu	16
3.2.1 Čítanie s porozumením.....	17
3.2.2 Jazyková zložka.....	20
3.2.3 Literárna zložka.....	33
3.3 Žiaci so zdravotným znevýhodnením	38
3.3.1 Výsledky testu EČ MS zo SJL žiakov s vývinovými poruchami učenia	40
4 Vyhodnotenie PFIČ MS zo slovenského jazyka a literatúry	44
4.1 Výber tém.....	44
4.2 Úspešnosť PFIČ	48
Záver	52
Použitá literatúra	56

Vysvetlivky

MS	– maturitná skúška
EČ	– externá časť (maturitnej skúšky)
PFIČ	– písomná forma internej časti (maturitnej skúšky)
ÚFIČ	– ústna forma internej časti (maturitnej skúšky)
GYM	– gymnáziá
SOŠ	– stredné odborné školy
ŠUP	– škola umeleckého priemyslu
SŠŠ	– stredné športové školy
SDV	– systém duálneho vzdelávania
SŠ	– stredné školy
N	– veľkosť štatistického súboru, počet žiakov
BA	– Bratislavský kraj
TT	– Trnavský kraj
TN	– Trenčiansky kraj
NR	– Nitriansky kraj
ZA	– Žilinský kraj
BB	– Banskobystrický kraj
PO	– Prešovský kraj
KE	– Košický kraj
Sig.	– obojstranná signifikancia, štatistická významnosť
SJL23	– označenie testu zo slovenského jazyka a literatúry
P. Bis.	– Point Biserial, parameter medzipoložkovej korelácie
r	– korelačný koeficient, koeficient vecnej signifikancie
položka (testová)	– príklad, úloha, otázka v teste určená na riešenie a hodnotená (0, 1) v hrubom skóre
Np	– národný priemer
Obťažnosť	– označuje obťažnosť testových položiek v zástupnom variante 23 1403
ÚVO	– úloha s výberom odpovede
ÚKO	– úloha s krátkou odpoveďou
w	– náročnosť úlohy
NIVaM	– Národný inštitút vzdelávania a mládeže
ZZ	– zdravotné znevýhodnenie
ŠVVP	– špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby
SP	– sluchové postihnutie
ZP	– zrakové postihnutie
TP	– telesné postihnutie
CH a ZO	– chorý a zdravotne oslabený
VPU	– vývinové poruchy učenia
PA a P	– poruchy aktivity a pozornosti
PS	– poruchy správania
NKS	– narušená komunikačná schopnosť
AUT	– autizmus alebo ďalšie pervazívne vývinové poruchy
IVP	– individuálny vzdelávací program

Úvod

Dňa 14. marca 2023 sa na stredných školách s vyučovacím jazykom slovenským a ukrajinským uskutočnil riadny termín externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry (SJL).

Cieľom externej časti (EČ) a písomnej formy internej časti (PFIČ) maturitnej skúšky (MS) je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti (ÚFIČ) MS. Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky pre žiakov z celého Slovenska.

Správa dokladuje korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov.

Prvá kapitola správy prináša charakteristiku testu, jeho štruktúru.

V kapitole *Výsledky* predkladáme informácie o psychometrických charakteristikách testu podľa metodológie CTT, miestami doplnené o informácie zo štatistických analýz pomocou metodológie IRT, kvantifikujeme štatistický súbor a prezentujeme možné faktory rozdielnosti výkonov v EČ MS prostredníctvom základných štatistických charakteristík testu, distribúcie úspešnosti žiakov a výsledky spracované podľa vybraných triediacich znakov. Údaje o počtoch žiakov sú členené z hľadiska kraja, zriaďovateľa školy, druhu školy, pohlavia a známky.

Kapitola *Interpretácia výsledkov* prináša položkovú analýzu, oboznamuje s celkovou úspešnosťou testu a žiakov v čítaní s porozumením a v jednotlivých oblastiach jazykovedy a literatúry. V závere kapitoly sa venujeme výsledkom žiakov so zdravotným znevýhodnením a konkrétne žiakom s vývinovými poruchami učenia. Pri interpretácii a hodnotení výsledkov sme vychádzali zo štatistických správ o EČ a PFIČ MS 2023 uvedených v zozname použitej literatúry. Pri interpretácii sa odvolávame na formu testu 23 1403 a Kľúč správnych odpovedí prislúchajúci k tejto forme.

Výsledky PFIČ MS interpretujeme v poslednej kapitole, v ktorej hodnotíme výber tém, resp. žánrov a úspešnosť.

V *Závere* sumarizujeme štatistické zistenia, hodnotenie výkonov populačného ročníka a meracieho nástroja, rovnako na základe analýzy výsledkov testov EČ MS za posledné roky prinášame stručný prehľad problematických oblastí či javov v rámci učiva zo SJL.

Analyzovaný [test](#), [kľúč správnych odpovedí](#) k nemu a [témy PFIČ MS](#) sú zverejnené na webovej stránke NIVaM v sekcii Merania/Maturita.

1 Charakteristika testu EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry

Cieľom testu bolo preveriť pomocou produktívnych kontextualizovaných úloh, ako žiak zvládol rozsah učiva predpísaný cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy, preveriť schopnosť žiaka čítať rôzne typy textov s porozumením a pracovať s textom.

Test bol určený maturantom všetkých druhov stredných škôl, ktorí sa pripravovali na maturitnú skúšku zo slovenského jazyka a literatúry. Rešpektoval vyhlášku o strednej škole a úrovňou náročnosti zodpovedal Cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a literatúry. Čas testovania bol pre intaktných žiakov 100 minút. V predpísanom bodovom hodnotení úloh mala každá úloha váhu 1 bodu, spolu 64 bodov.

Test obsahoval 8 východiskových textov rôznej dĺžky a 64 testových úloh. Ku každému autentickému, prípadne upravenému textu sa viazal súbor ôsmich úloh, z ktorých päť bolo uzavretých s alternatívnou možnosťou odpovede (výber odpovede zo štyroch možností, z ktorých len jedna bola správna) a tri otvorené, doplňovacie, ktoré vyžadovali krátku odpoveď. Texty boli obsahovo zamerané na témy vymedzené cieľovými požiadavkami, písané pre širokú verejnosť a spadajúce do rámca žiakových skúseností. Obsahovali literárne ukážky, publicistický text; všeobecné témy, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote, a ktoré vyhovovali rozsahu vedomostí a skúseností žiakov.

V teste sa overovali vedomosti a zručnosti zamerané na čiastkové i celkové porozumenie textu, osvojenie si povinnej literatúry, teórie literatúry, literárnej histórie, fonetiky, ortografie, morfológie, lexikológie, syntaxe, štylistiky a práce s informáciami v rozsahu Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov zo SJL. Testové úlohy boli viazané na kontext, vychádzali z 2 publicistických textov rôzneho zamerania a žánru, 1 náučného textu, z 2 textov zo svetovej a 3 textov zo slovenskej umeleckej literatúry vrátane povinného diela *Keď báčik z Chochoľova umrie...* od Martina Kukučína. V rámci umeleckých textov boli zastúpené všetky literárne druhy. Úlohy k jednotlivým textom v teste boli zoradené podľa náročnosti od najľahších po najťažšie, a to:

- úlohy na reprodukciu a jednoduché myšlienkové operácie (porozumenie, priradovanie, zoradovanie, triedenie, porovnávanie, jednoduchá aplikácia), w = 1,
- úlohy vyžadujúce zložitejšie myšlienkové operácie (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, vysvetľovanie, hodnotenie, dokazovanie, overovanie), w = 2,
- úlohy vyžadujúce tvorivý prístup (tvorba hypotézy, zložitejšia aplikácia, riešenie problémových situácií, objavovanie nových myšlienok a vzťahov), w = 3.

Administrácia testov bola realizovaná podľa vopred stanoveného harmonogramu a organizačných pokynov na všetkých školách súčasne. Dopoludnia sa písala EČ MS a popoludní PFIČ MS. Administrátormi testov boli interní učitelia školy. Počas administrácie

testov externý dozor vykonávali pedagogickí zamestnanci z iných škôl – predsedovia predmetových maturitných komisií a predseda školskej maturitnej komisie.

Žiaci písali odpovede na úlohy EČ MS na odpoveďové hárky. Originály škola odoslala na centrálnu vyhodnotenie, kópie zostali archivované v škole.

Pri centrálnom hodnotení úloh s krátkou odpoveďou EČ MS v spracovateľskom centre externý dozor vykonávali menovaní predsedovia predmetových maturitných komisií slovenského jazyka a literatúry z rôznych regiónov Slovenskej republiky.

2 Výsledky testu EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry

Do testovania v predmete slovenský jazyk a literatúra sa zapojilo **36 909** žiakov zo **659** škôl. Najviac škôl bolo z Prešovského a Bratislavského kraja, najmenej z Trenčianskeho kraja. Štátne školy z celkového počtu tvorili 72,5 %, súkromné školy 16,8 % a cirkevné školy 10,3 %. Dve školy (0,3 % z celkového počtu) sú zahraničným subjektom. Gymnáziá boli zastúpené 31,1 %, SOŠ 61,0 %, ŠUP 3,2 %, konzervatóriá 2,6 % a SŠŠ 2,1 %. Dievčat sa na EČ MS zo SJL zúčastnilo o 545 viac ako chlapcov.

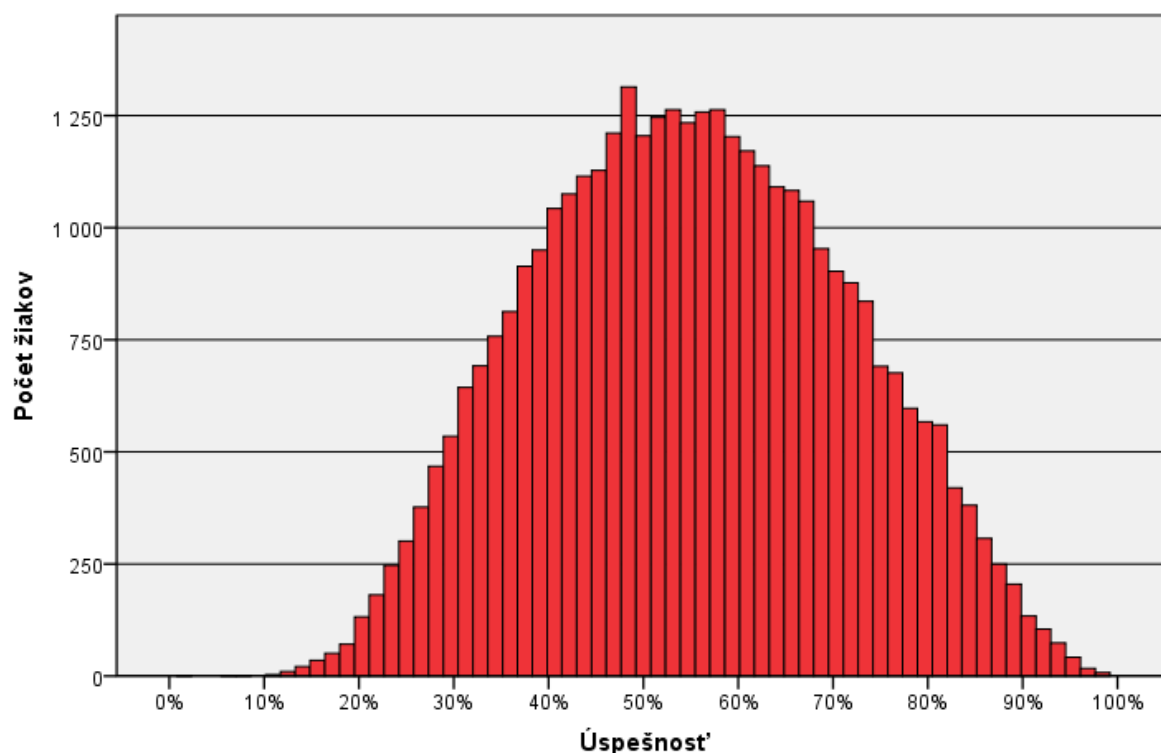
2.1 Úspešnosť testu EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry

Úspešnosť žiaka definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, ktoré žiak správne zodpovedal (hrubé skóre) z maximálneho počtu bodov 64, pričom za každé úspešné riešenie, bez ohľadu na skutočnú obťažnosť úlohy, získal riešiteľ jeden bod. Vzhľadom na to, že položka č. 15 (vo forme testu 23 9777 položka č. 48) bola na základe rozhodnutia predmetovej validačnej komisie anulovaná, pričom všetkým žiakom bol pridelený bod bez ohľadu na riešenie úlohy; nebola zahrnutá do analýz a výsledky testu interpretujeme tak, ako keby test obsahoval 63 položiek.

V teste EČ MS zo SJL dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **55,0 %**. Maximálnu úspešnosť 98,4 % dosiahli ôsmi žiaci, minimálnu úspešnosť 1,6 % dosiahol jeden žiak.

Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky percentuálnej úspešnosti testu

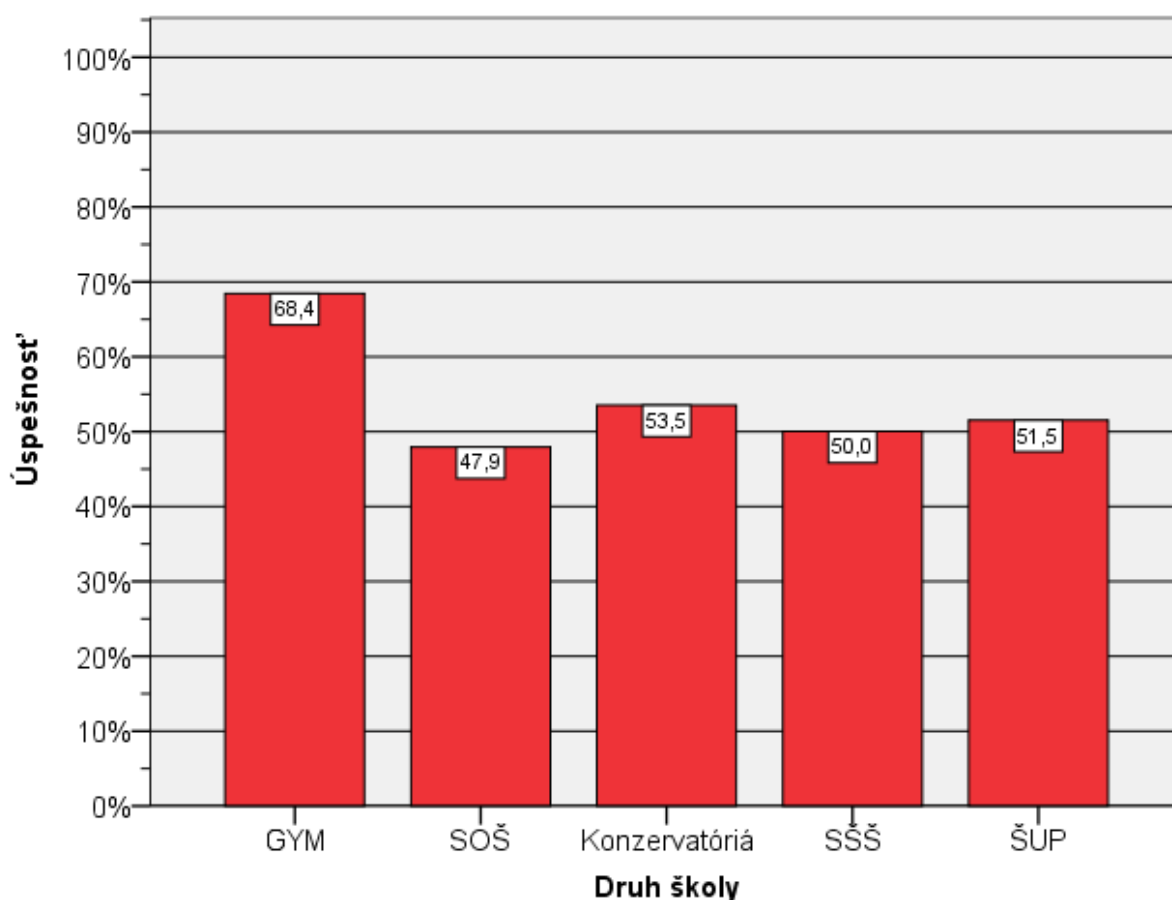
	Test
	SJL23
Počet testovaných žiakov	36 909
Maximum	98,4
Minimum	1,6
Priemer	55,0
Štandardná odchýlka	16,4
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	0,1
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	5,5
Cronbachovo alfa	0,889

Obr. 1 Výsledný histogram rozdelenia početností percentuálnych úspešností v teste

Symetricky rozložený histogram testu ukazuje normálne rozloženia dát. Podľa metodológií CTT aj IRT bol test EČ MS zo SJL svojou obťažnosťou primeraný testovanej populácii žiakov. Spôľahlivosť merania (reliabilita testu) určená hodnotou Cronbachovho alfa 0,889 je dobrá (CTT).

Úspešnosť podľa druhu školy

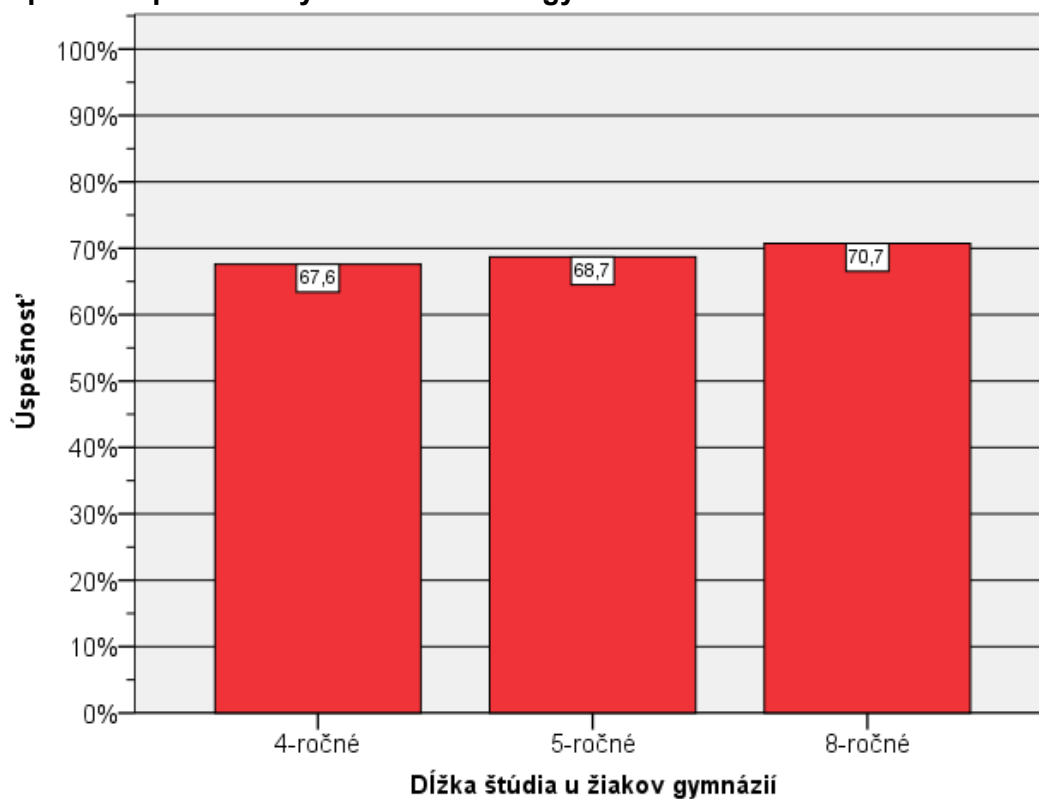

Obr. 2 Úspešnosť podľa druhu školy

Z hľadiska druhu školy boli v teste EČ MS úspešnejší žiaci gymnázií s priemernou úspešnosťou **68,4 %**. Žiaci stredných odborných škôl dosiahli priemernú úspešnosť **47,9 %**, rozdiel oproti GYM je na úrovni silnej vecnej signifikancie.

Vzhľadom na nízku početnosť žiakov z ostatných SŠ ďalšie rozdiely podľa druhu školy neinterpretujeme.

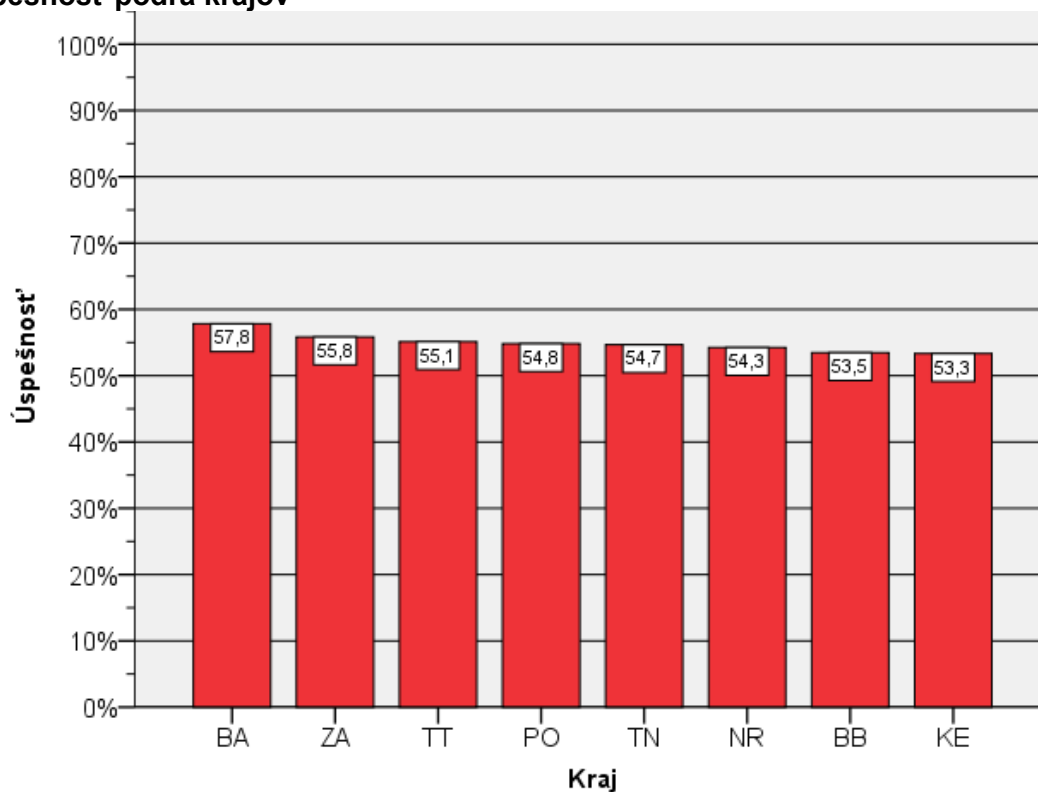
Úspešnosť podľa dĺžky štúdia u žiakov gymnázií

Obr. 3 Priemerné úspešnosti žiakov gymnázií podľa dĺžky štúdia

Zistené rozdiely vo výsledkoch žiakov jednotlivých typov gymnázií neboli vecne významné.

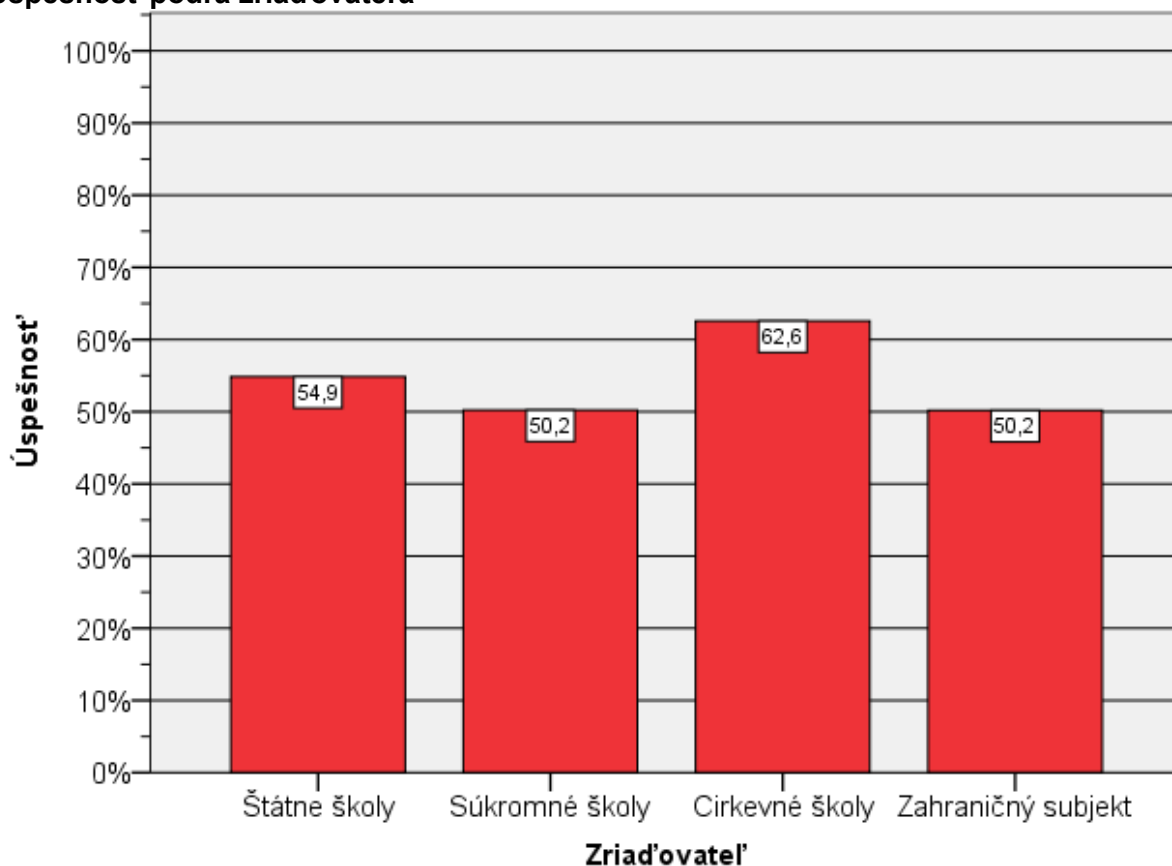
Úspešnosť podľa krajov

Obr. 4 Úspešnosť podľa krajov

Rozdiel najúspešnejšieho Bratislavského kraja a ostatných krajov sa pohybuje od 2,0 % po 4,5 %, pričom tieto rozdiely nie sú vecne významné. Žiaci všetkých krajov dosiahli výsledky porovnateľné s národným priemerom.

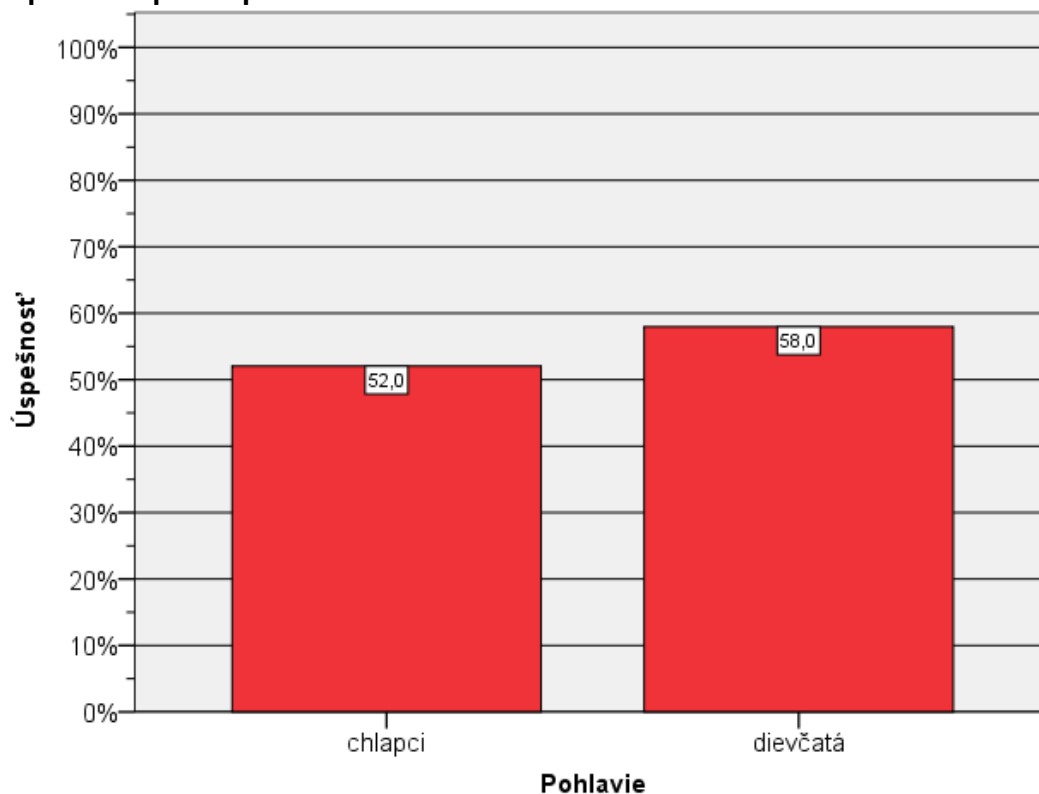
Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Obr. 5 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Rozdiel medzi súkromnými a cirkevnými školami bol významný na úrovni **strednej** vecnej signifikancie v prospech cirkevných škôl.

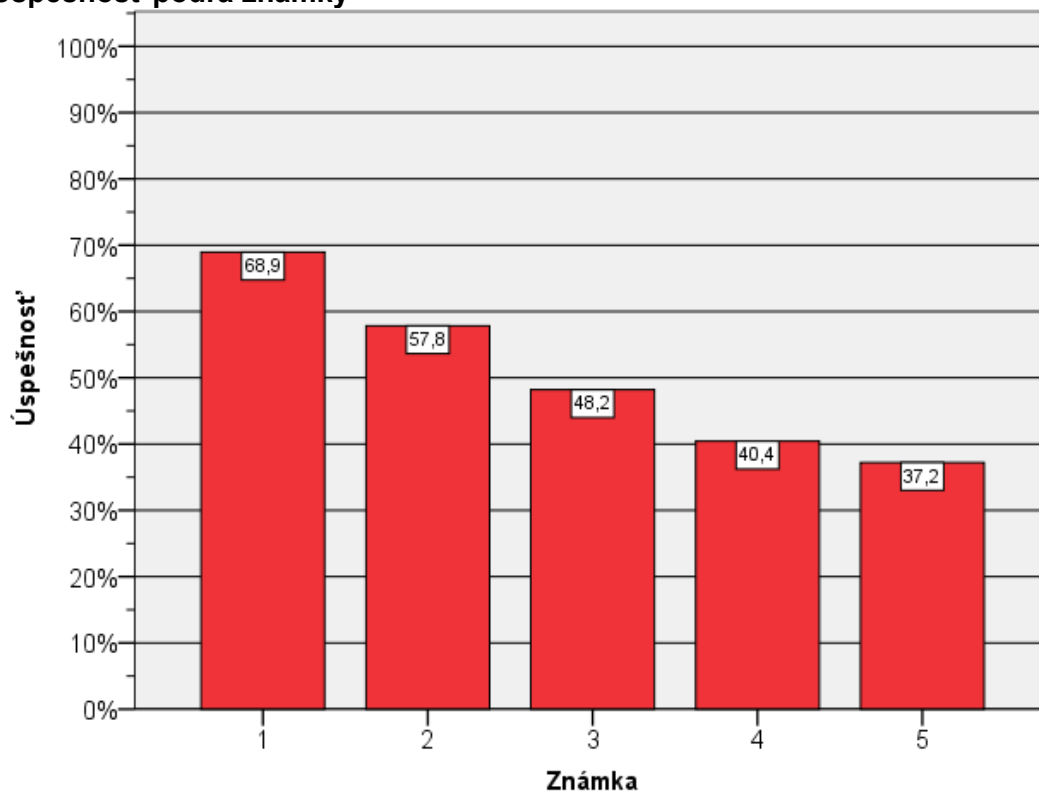
Úspešnosť podľa pohlavia

Obr. 6 Úspešnosť podľa pohlavia

Dievčatá boli v teste úspešnejšie, zistený rozdiel však nebol vecne významný.

Úspešnosť podľa známky

Obr. 7 Úspešnosť podľa známky

Priemer známok testovaného súboru žiakov, ktorí známku uviedli v odpovedovom hárku, dosiahol hodnotu **2,36**. Hodnota korelačného koeficientu medzi známkou a dosiahnutou úspešnosťou v teste je silná ($r = -0,588$).

Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

Tab. 2 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou ako 33 %

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	
Druh školy	GYM	61	44	105
	SOŠ	2 129	1 323	3 452
	Konzervatóriá	24	17	41
	SŠŠ	58	17	75
	ŠUP	34	64	98
Spolu		2 306	1 465	3 771

V teste EČ MS zo SJL hodnotu viac ako 33,0 %, ktorá je podmienkou úspešného zvládnutia testu, nedosiahlo 3 771 žiakov (10,2 %), z toho bolo 105 žiakov z gymnázií a 3 666 žiakov z ostatných stredných škôl.

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry

Pri interpretácii a hodnotení výsledkov sme vychádzali zo štatistického spracovania výsledkov testu zo SJL (Kurajová Stopková, Pigová, Fico, 2023). Pri položkách s uzavretou odpoveďou môžeme vychádzať z analýzy distraktorov zo štatistickej správy. Otázky s otvorenou odpoveďou môžeme len komentovať vzhľadom na to, že pri počte 36 909 žiakov, ktorí sa zúčastnili na maturitnej skúške, nie je možné analyzovať odpovede žiakov zo všetkých odpovedových hárkov, čo je nevyhnutné pre podrobnú interpretáciu a hodnotenie.

Interpretácii a hodnoteniu výsledkov sme podrobili niekoľko položiek testu z každej oblasti.

3.1 Súhrnné charakteristiky položiek

Ak má testová položka niektoré nevyhovujúce ukazovatele, sú ich hodnoty v tabuľkách zvýraznené. Veľmi ľahká položka je v stĺpci obťažnosť podfarbená oranžovou farbou (v tohtoročnom teste boli 4 takéto položky, čo je v súlade so špecifikáciou testu), veľmi ťažká žltou (v tohtoročnom teste to bola jediná položka podľa metodológie CTT), nižšia citlivosť – rozlišovacia schopnosť je zvýraznená zelenou (8 položiek), nižšia hodnota medzipoložkovej korelácie *P. Bis.* je v poslednom stĺpci tabuľky vyznačená žltou farbou. Položka č. 15 (v teste s kódom 23 9777 položka č. 48) bola na základe rozhodnutia predmetovej validačnej komisie anulovaná (testovaným žiakom bol za položku pridelený jeden bod bez ohľadu na to, ako odpovedali), takže pri nej nie sú uvedené údaje.

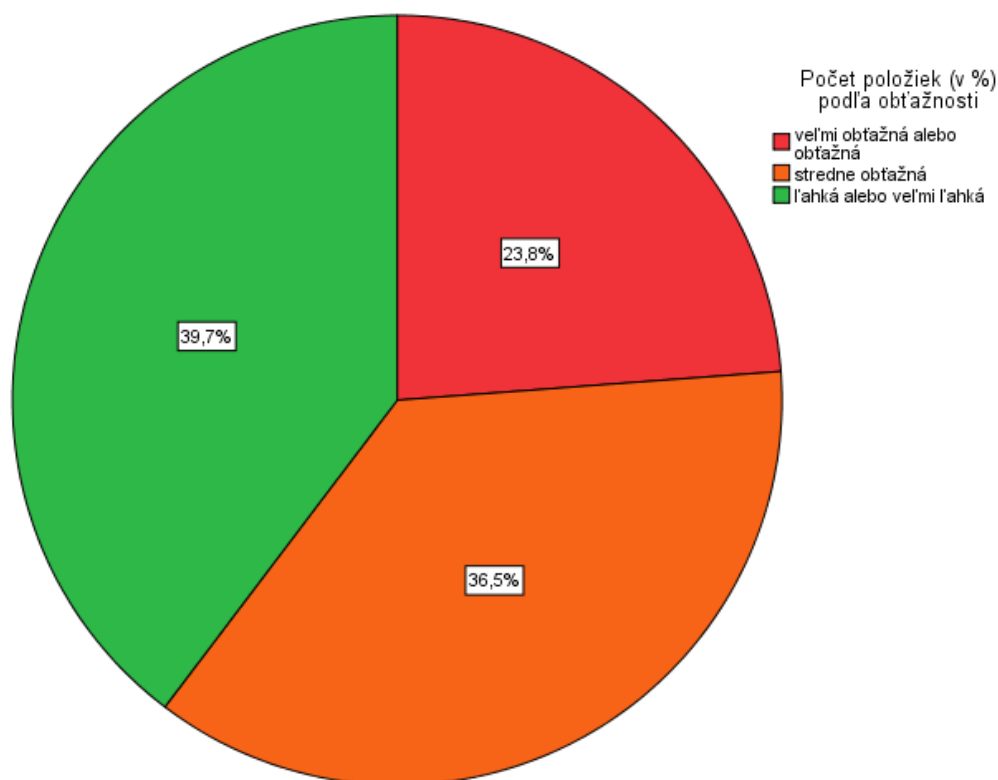
Tab. 3 Súhrnné charakteristiky položiek 1 – 32 podľa CTT (intaktní žiaci)

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu
1	63,7	52,2	,0	,1	,1	,354
2	92,6	17,1	,0	,0	,0	,210
3	62,6	34,5	,0	,2	,2	,209
4	26,5	13,1	,0	,5	,5	,057
5	37,7	31,2	,0	,5	,5	,184
6	37,0	65,8	,0	7,5	7,5	,454
7	47,5	72,1	,0	10,6	10,6	,480
8	64,1	65,9	,0	7,7	7,7	,453
9	40,1	52,4	,0	,3	,3	,345
10	82,9	26,6	,0	,1	,1	,211
11	38,5	38,4	,0	,5	,5	,238
12	40,1	39,1	,0	,8	,8	,238
13	42,6	48,2	,0	,4	,4	,304
14	43,6	73,2	,0	20,7	20,7	,491
15	položka bola anulovaná					
16	66,1	60,2	,0	6,1	6,1	,409
17	36,4	35,4	,0	,4	,4	,220
18	43,3	36,9	,0	,5	,5	,226

19	34,6	50,9	,0	,4	,4	,339
20	58,3	48,7	,0	,5	,5	,306
21	75,5	57,3	,0	,5	,5	,438
22	73,5	38,3	,0	2,8	2,8	,282
23	15,5	38,5	,0	10,4	10,4	,351
24	49,1	70,5	,0	12,1	12,1	,467
25	47,7	52,6	,0	,3	,3	,330
26	36,2	50,8	,0	,6	,6	,331
27	70,5	56,3	,0	,4	,4	,399
28	41,2	59,8	,0	,9	,9	,393
29	74,2	45,1	,0	,2	,2	,327
30	64,6	66,5	,0	7,2	7,2	,458
31	74,8	53,5	,0	3,9	3,9	,402
32	75,3	47,8	,0	2,0	2,0	,359

Tab. 4 Súhrnné charakteristiky položiek 33 – 64 podľa CTT (intaktní žiaci)

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu
33	50,9	18,8	,0	,2	,2	,084
34	82,3	13,3	,0	,1	,1	,085
35	54,4	39,4	,0	,4	,4	,239
36	47,8	54,9	,0	,5	,5	,353
37	83,8	41,2	,0	,3	,4	,372
38	38,4	64,0	,0	8,7	8,7	,434
39	31,6	52,4	,0	6,3	6,3	,361
40	57,0	49,6	,0	3,9	3,9	,310
41	77,4	43,2	,0	,4	,4	,332
42	63,1	42,9	,0	,2	,3	,271
43	42,0	42,4	,0	,2	,2	,259
44	37,3	34,5	,0	,7	,7	,209
45	79,2	33,4	,0	,3	,4	,259
46	58,4	63,4	,0	10,5	10,5	,421
47	48,0	50,9	,0	8,4	8,4	,325
48	71,4	33,8	,0	1,4	1,4	,225
49	76,5	37,3	,0	,5	,5	,270
50	69,9	43,6	,0	,7	,7	,293
51	29,3	27,8	,0	,6	,6	,175
52	59,6	49,2	,0	,7	,7	,316
53	60,3	53,8	,0	,4	,4	,349
54	64,0	67,3	,1	4,6	4,6	,461
55	79,1	56,1	,1	8,7	8,8	,452
56	46,2	71,3	,1	8,8	8,9	,477
57	33,8	52,4	,1	,8	,9	,356
58	39,1	5,1	,1	,9	1,0	-,009
59	48,1	29,1	,2	,6	,8	,159
60	56,4	47,0	,2	,4	,6	,290
61	75,8	45,3	,2	,2	,4	,343
62	28,8	46,0	4,2	13,4	17,6	,321
63	58,5	66,4	4,7	5,8	10,5	,442
64	59,0	55,0	4,7	3,6	8,3	,349

Obr. 8 Rozdelenie položiek testu zo SJL podľa ťažnosti

3.2 Oblasť testu

Test z hľadiska úspešnosti môžeme interpretovať v dvoch rovinách:

1. úspešnosť podľa jednotlivých oblastí,
2. úspešnosť žiakov v jednotlivých úlohách.

Testové úlohy je možné z tematického hľadiska rozdeliť do troch oblastí:

1. čítanie s porozumením: zamerané aj na analýzu a interpretáciu textov,
2. jazyk: práca s informáciami, lexikológia, morfológia, štylistika, syntax, zvuková stránka jazyka, pravopis,
3. literatúra: literárna história, literárna teória.

Tab. 5 Úlohy zaradené do jednotlivých oblastí

Slovenský jazyk a literatúra	23 1403 – zaradenie do oblastí
Čítanie s porozumením	1, 2, 9, 10, 11, 13, 17, 18, 19, 20, 25, 33, 34, 41, 42, 46, 47, 49, 50, 57, 60, 64
Práca s informáciami	42
Lexikológia	17, 19, 20, 23, 28, 45, 46, 47, 52
Morfológia	6, 21, 24, 32, 37, 38, 43, 44, 48, 58, 62, 64
Štylistika	3, 8, 39, 58, 59, 60, 63
Syntax	22, 30, 40, 50, 56
Zvuková stránka jazyka	4, 5, 29, 38
Pravopis	32, 62
Literárna história	15, 26, 27, 53
Literárna teória	7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 27, 31, 35, 36, 51, 54, 55, 61

Pri porovnávaní úspešnosti treba brať do úvahy aj počet úloh v jednotlivých oblastiach a ich prekryvanie sa s čítaním s porozumením.

V nasledujúcich kapitolách sa budeme venovať interpretácii úloh na základe štatistických ukazovateľov, pričom vybrané úlohy sú v jednotlivých oblastiach radené chronologicky a našim cieľom je poukázať najmä na ich obťažnosť a citlivosť, resp. na niektoré ďalšie zaujímavé charakteristiky. Analýza položiek sa týka iba súboru intaktných žiakov, ktorí sa zúčastnili na marcovom termíne EČ MS 2023.

3.2.1 Čítanie s porozumením

Priemerná úspešnosť **57,0 %**.

(GYM 68,9 %, SOŠ 50,3 %, konzervatóriá 55,1 %, SŠŠ 52,4 %, ŠUP 55,2 %)

Čítanie s porozumením testovalo 22 úloh, ktoré mali testovať myšlienkové operácie aplikácia a analýza, pričom 9 úloh testovalo iba čítanie s porozumením. Podľa výsledkov zo štatistických údajov 3 úlohy boli v pásme veľmi ľahkých položiek; skúšali schopnosť žiakov aplikovať alebo využívať informácie z textu. Ostatné položky boli svojou obťažnosťou rozdelené do pásma ľahkých položiek (5 úloh), stredne obťažných položiek (10 úloh) a obťažných položiek (4 úlohy). Do pásma veľmi obťažných položiek nepatrila ani jedna úloha z tejto oblasti. 18 položiek vyhovujúco rozlíšilo žiakov jednotlivých výkonnostných skupín a štyri položky (č. 2, 10, 33 a 34) mali nevyhovujúcu rozlišovaciu schopnosť (menšiu ako 30,0 %).

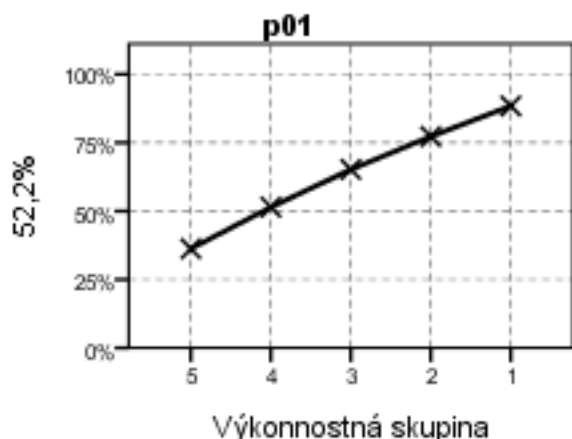
01. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 1?

- (A) Ako spisovateľ prežíval Hevier kedysi tvorivú krízu.
- (B) Hevier sa od útleho detstva túžil stať výtvarníkom.
- (C) Hevierove aktivity zahŕňajú intenzívnu pedagogickú činnosť.
- (D) Viaceré Hevierove knihy zostávajú aktuálne.

Tab. 6 Analýza distraktorov položky 01 – s výberom odpovede

		A01	B01	C01	D01	X01
1	P. Bis.	-,16	-,21	-,16	,35	-,02
2	p	,12	,18	,06	,64	,00
3	N	2 115,00	3 177,00	957,00	1 1015,00	20,00

Správnou odpoveď D si volilo najviac žiakov. Z tabuľky vyplýva, že voľba distraktorov bola relatívne rovnomerná; podľa zápornej hodnoty medzipoložkovej korelácie P. Bis. pri nich je zrejmé, že si ich volili žiaci celkovo v teste menej úspešní.

Obr. 9 Distribúcia úspešnosti a citlivosti

Z grafu vyplýva, že položka rozlíšila všetky výkonnostné skupiny, rozdiel medzi prvou a piatou výkonnostnou skupinou je výrazný a predstavuje 52,2 %. Položka bola pre žiakov gymnázií ľahká, pre maturantov zo SOŠ bola stredne ťažná.

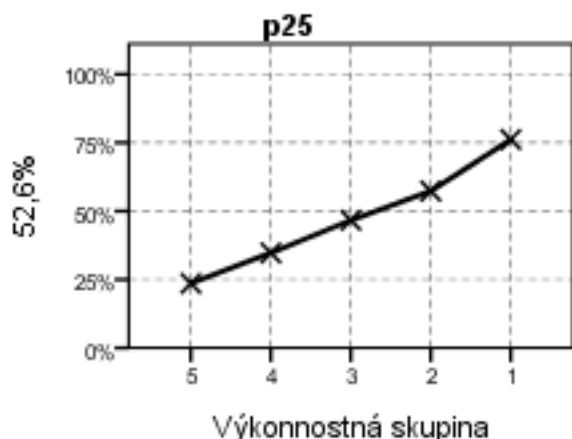
25. Ktorá črta necharakterizuje Ondreja v ukážke 4?

- (A) zaneprázdnenosť
- (B) vynaliezavosť
- (C) zvedavosť
- (D) družnosť

Tab. 7 Analýza distraktorov položky 25 – s výberom odpovede

		A25	B25	C25	D25	X25
1	P. Bis.	-,18	-,15	,33	-,12	-,04
2	p	,16	,09	,48	,27	,00
3	N	2 774,00	1 623,00	8 246,00	4 586,00	60,00

Z tabuľky vyplýva, že správnu odpoveď C si volil najvyšší počet žiakov. Hodnota P. Bis. pri správnej odpovedi je nad 0,3 – položka dostatočne korelovala so zvyškom testu. Podľa záporných hodnôt P. Bis. distraktorov vidíme, že si ich volili žiaci celkovo v teste menej úspešní, ktorí si jednak mohli nesprávne prečítať zadanie úlohy, a jednak išli pri riešení úlohy nad rámec úryvku v ukážke.

Obr. 10 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Úloha č. 25 patrila k stredne obťažným položkám. Žiaci prvej výkonnostnej skupiny riešili úlohu s priemernou úspešnosťou pohybujúcou sa okolo 75,0 % a žiaci poslednej výkonnostnej skupiny ju riešili s priemernou úspešnosťou pohybujúcou sa pod 25,0 %. Položka teda vyhovujúco rozlíšila žiakov. Pre gymnazistov bola opäť položka ľahká, pre žiakov SOŠ bola až obťažná.

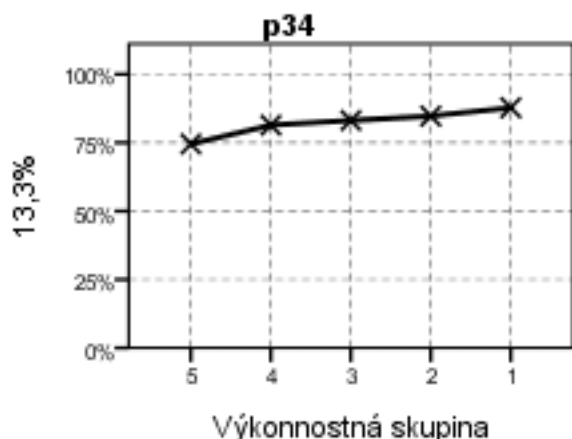
34. Ktoré city/pocity možno pripísať hlavnému hrdinovi z ukážky 5?

- (A) nesústredenosť, nenávisť
- (B) bezmocnosť, bolesť
- (C) zmätenosť, rozrušenie
- (D) nemilosrdnosť, prekvapenie

Tab. 8 Analýza distraktorov položky 34 – s výberom odpovede

		A34	B34	C34	D34	X34
1	P. Bis.	,01	-,10	,08	-,08	-,02
2	p	,10	,04	,82	,03	,00
3	N	1 775,00	696,00	14 231,00	559,00	23,00

V tabuľke vidíme, že 82,0 % žiakov si volilo správnu odpoveď C. Distraktory B a D boli volené rovnomerne malým počtom celkovo v teste menej úspešných žiakov. Vidíme, že hodnota P. Bis. pri správnej odpovedi je nízka, položka teda nedostatočne korelovala so zvyškom testu, pretože ju správne vyriešili aj mnohí celkovo v teste menej úspešní žiaci. Naopak, podľa kladnej hodnoty P. Bis. pri distraktore A je zrejmé, že túto odpoveď si volili práve niektorí celkovo v teste úspešní žiaci, ktorí sa mohli pomýliť v dôsledku nepozorného čítania ukážky a zámeny citov/pocitov hlavnej a vedľajšej postavy.

Obr. 11 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf ukazuje, že položka nerozlíšila žiakov. Aj celkovo v teste najmenej úspešní žiaci poslednej výkonnostnej skupiny ju riešili s vysokou priemernou úspešnosťou okolo 75,0 %. Krivka citlivosti sa nachádza v hornej polovici grafu; úloha bola pre žiakov všetkých druhov stredných škôl veľmi ľahká. Položka sa ukázala ako extrémne ľahká aj pri využití metodológie IRT (obťažnosť -4,000), pričom distraktory boli vyhodnotené ako málo atraktívne.

3.2.2 Jazyková zložka

Priemerná úspešnosť **53,0 %**.

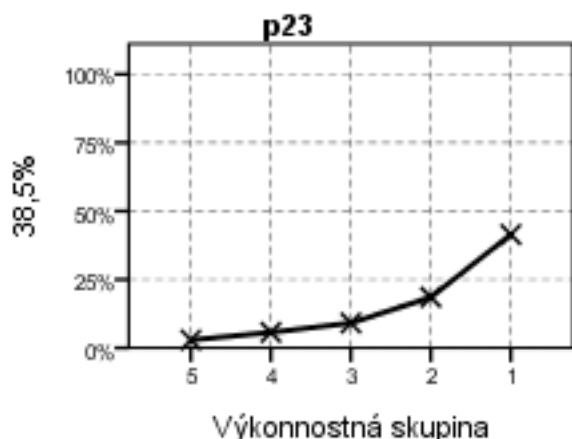
(GYM 66,2 %, SOŠ 45,6 %, konzervatóriá 51,2 %, SŠŠ 47,8 %, ŠUP 48,3 %)

V oblasti **práca s informáciami** bolo cieľom jedinej položky č. 42 prepojenej aj s čítaním s porozumením aplikovať vedomosti o prečítanom texte a zhodnotiť jeho funkciu. Priemerná úspešnosť v tejto položke bola **63,1 %** (GYM 75,2 %, SOŠ 56,2 %).

V **lexikológii** bolo špecifickým cieľom všetkých 9 položiek aplikovať vedomosti z lexikológie. Mali testovať myšlienkovú operáciu aplikáciu. Položky č. 17, 19, 20, 46 a 47 boli prepojené s čítaním s porozumením. Podľa štatistických výsledkov patrila položka č. 45 medzi ľahké položky, päť položiek sa zaradilo medzi stredne obťažné (č. 20, 28, 46, 47, 52), dve (č. 17, 19) medzi obťažné položky a položka č. 23 sa ukázala ako veľmi obťažná, pričom bola najťažšou úlohou testu (CTT). Všetky položky mali vyhovujúcu citlivosť.

23. Ku ktorému druhu slovníkov patria spomínané slovníkové diela z druhého odseku ukážky 3?

Správna odpoveď: výkladové/k výkladovým (slovníkom)/výkladový (slovník)

Obr. 12 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Z grafu vyplýva, že táto položka mala vyhovujúcu citlivosť, ale výraznejšie rozlíšila iba žiakov prvej výkonnostnej skupiny, ktorí však tiež mali s jej riešením ťažkosti, keďže ich priemerná úspešnosť sa pohybovala na úrovni cca 40,0 %. V rámci centrálneho hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou sa žiakom uznávali aj odpovede významovo/vecne súvisiace so správnou odpoveďou – napriek tomu však úspešnosť žiakov v tejto položke bola najnižšia v celom teste – žiaci nedokázali zaradiť v ukážke spomínaný *Slovník slovenského jazyka* a *Krátky slovník slovenského jazyka* k správnejmu druhu slovníkov. Položka bola pre gymnazistov obťažná, pre žiakov SOŠ veľmi obťažná. V NR-teste má i takáto položka svoje miesto, všetky jej parametre boli vyhovujúce. Priemerná úspešnosť žiakov v riešení tejto položky sa pohybovala iba na úrovni 15,5 %.

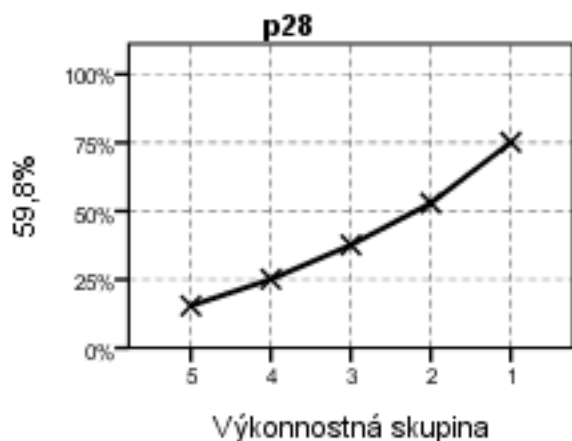
28. V ktorej možnosti sa nachádza slovo majúce homonymný pár?

- (A) obdaril menom naslepo
- (B) chlapa v umastenej košeli
- (C) deň alebo dva odpočinku
- (D) čo som vám vlnu predal

Tab. 9 Analýza distraktorov položky 28 – s výberom odpovede

		A28	B28	C28	D28	X28
1	P. Bis.	-,07	-,18	-,24	,39	-,03
2	p	,22	,11	,25	,41	,01
3	N	3 774,00	1 879,00	4 339,00	7 128,00	160,00

V tabuľke vidíme ideálne hodnoty stredne obťažnej položky. Správnu odpoveď D si volil najväčší počet žiakov a podľa zápornej hodnoty P. Bis. pri každom z distraktorov možno usudzovať, že si ich volili žiaci celkovo v teste menej úspešní.

Obr. 13 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Krivka citlivosti ukazuje, že táto položka výborne rozlíšila žiakov jednotlivých výkonnostných skupín. Pre gymnazistov bola položka stredne obťažná, pre žiakov SOŠ bola obťažná.

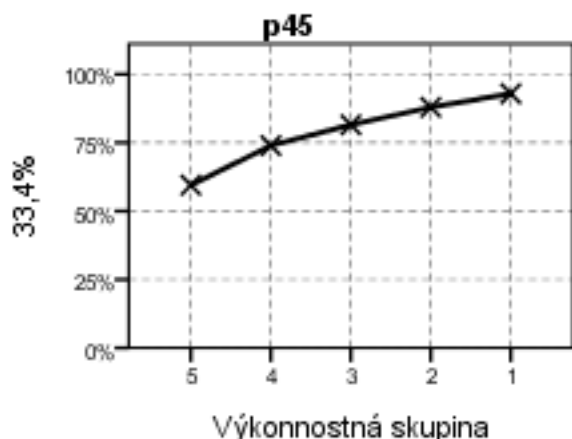
45. V ktorej možnosti sa nachádza jednovýznamové slovo?

- (A) *atmosféra*
- (B) *pamiatka*
- (C) *zastávka*
- (D) *minca*

Tab. 10 Analýza distraktorov položky 45 – s výberom odpovede

		A45	B45	C45	D45	X45
1	P. Bis.	-,17	-,14	-,09	,26	-,05
2	p	,10	,06	,04	,79	,00
3	N	1 735,00	1 091,00	705,00	13 686,00	63,00

V tabuľke vidíme hodnoty ľahkej položky zameranej na polysémiu. Takmer 80,0 % žiakov nemalo problém identifikovať slovo *minca* ako jednovýznamové. Hodnota P. Bis. pri správnej odpovedi je nižšia, čo naznačuje, že položku úspešne riešili aj niektorí žiaci, ktorí inak boli celkovo v teste menej úspešní. Išlo o klasickú úlohu z lexikológie, ktorá sa v testoch EČ MS objavuje pravidelne.

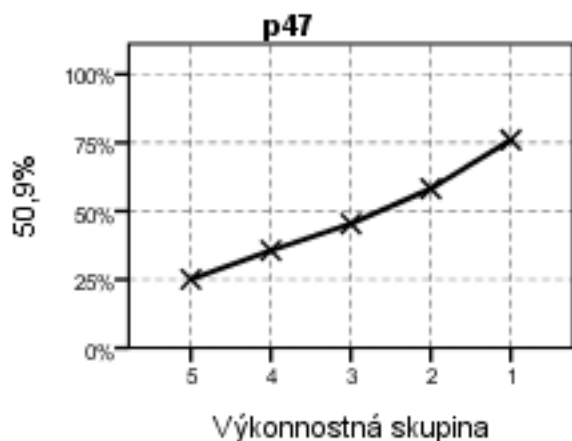

Obr. 14 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf dokumentuje, že položka dobre rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín; celkovo v teste najmenej úspešní žiaci ju riešili s vysokou priemernou úspešnosťou okolo 60,0 %, žiaci celkovo v teste najúspešnejší ju riešili s priemernou úspešnosťou okolo 97,0 %. Pre žiakov gymnázií bola úloha veľmi ľahká, pre maturantov zo SOŠ bola ľahká.

47. Koľko miest má v ukážke 6 nepriame pomenovanie?

Správna odpoveď: 3/tri (mestá)

Obr. 15 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

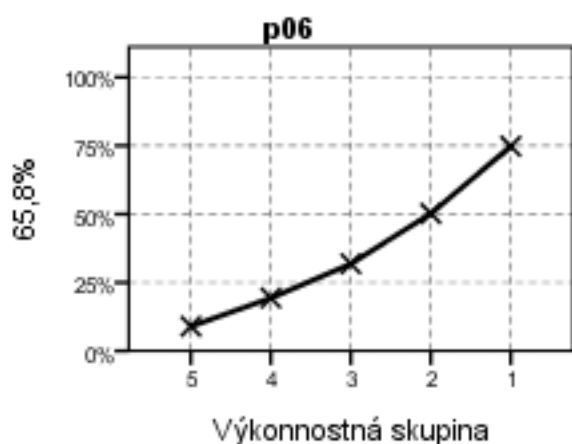
Úloha si okrem aplikácie vedomostí z lexikológie vyžadovala aj pozorné čítanie ukážky. Pri centrálnom hodnotení sa žiakom v rámci vecnej správnosti odpovede okrem požadovaného počtu uznávali aj vypísané konkrétne názvy miest (*Banská Bystrica, Kremnica, Banská Štiavnica*), resp. uvedenie ich nepriamych pomenovaní (*Medené mesto, Zlaté mesto, Strieborné mesto*). Z grafu možno vyčítať, že položka výborne rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín. Pre gymnazistov bola ľahká, pre maturantov zo SOŠ obťažná.

Priemerná úspešnosť v lexikológii je **48,4 %** (GYM 62,5 %, SOŠ 40,5 %, konzervatóriá 44,6 %, SŠŠ 41,5 % ŠUP 43,6 %).

V **morfológii** bola podľa výsledkov štatistických analýz jedna úloha veľmi ľahká (č. 37), tri úlohy boli v pásme ľahkých (č. 21, 32, 48), tri v pásme stredne ťažných položiek (č. 24, 43, 64) a k ťažným položkám sa zaradilo päť úloh (č. 6, 38, 44, 58 a 62). Všetky úlohy mali špecifický cieľ v aplikácii vedomostí z tvaroslovia. Mali testovať myšlienkovú operáciu aplikácia. Všetky položky okrem č. 58 mali vyhovujúcu citlivosť a dobre rozlíšili žiakov v teste celkovo úspešnejších od žiakov celkovo v teste menej úspešných.

06. Vypíšte z otázok pre Daniela Heviera neplnovýznamové fázové sloveso.

Správna odpoveď: *začať/začal/si začal/začal si*

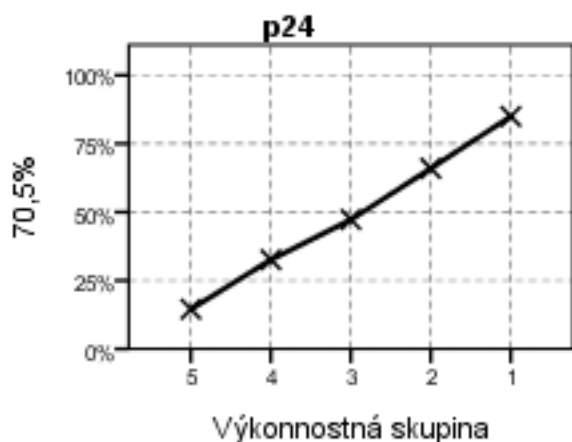

Obr. 16 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Úloha testovala základné znalosti z tvaroslovia, pričom správnu odpoveď bolo potrebné vyhľadať v texte pozostávajúcom z piatich viet obsahujúcich dokopy len niekoľko slovies. Položka vhodne zvolená do NR-testu veľmi dobre rozlíšila žiakov (podľa metodológie CTT, pričom aj podľa metodológie IRT patrila položka k lepšie rozlišujúcim). Žiaci celkovo v teste najúspešnejší ju riešili s priemernou úspešnosťou okolo 75,0 %, žiaci poslednej výkonnostnej skupiny s priemernou úspešnosťou okolo 10,0 %. Úloha bola klasifikovaná ako ťažná, hodnota medzipoložkovej korelácie P. Bis. bola veľmi vysoká, položka teda výborne korelovala so zvyškom testu. Úloha bola pre gymnazistov stredne ťažná, pre žiakov SOŠ bola ťažná.

24. Vypíšte z prvého odseku ukážky 3 prechodník.

Správna odpoveď: *Vychádzajú/vychádzajú*

Obr. 17 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

V grafe vidíme, že krivka citlivosti poukazuje na optimálnu otvorenú položku NR-testu. Citlivosť nad 70,0 % znamená, že položka výborne rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín, pričom jej hodnota medzipoložkovej korelácie P. Bis. bola vysoká. Opäť išlo o tradične sa vyskytujúcu úlohu v testoch EČ MS zo SJL, pričom požadovaná správna odpoveď sa nachádzala už v treťom riadku ukážky. Rozdiel medzi priemernou úspešnosťou gymnazistov a žiakov SOŠ v tejto položke je výrazný – pre gymnazistov bola ľahká, pre žiakov SOŠ obťažná.

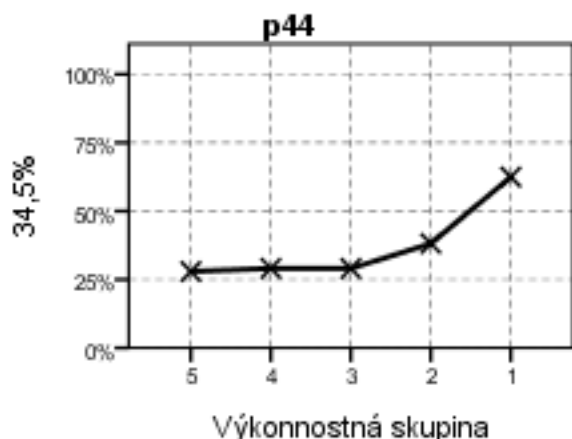
44. Čo majú spoločné slovesá *dajte sa, užite si, zastavte sa*?

- (A) Sú vždy zvrtné.
- (B) Sú utvorené predponou.
- (C) Majú nedokonavý slovesný vid.
- (D) Majú rovnaký slovesný spôsob.

Tab. 11 Analýza distraktorov položky 44 – s výberom odpovede

		A44	B44	C44	D44	X44
1	P. Bis.	,00	-,19	-,14	,21	-,05
2	p	,31	,03	,28	,37	,01
3	N	5 325,00	587,00	4 796,00	6 454,00	124,00

Správnu odpoveď D si zvolilo najviac žiakov, avšak pomerne atraktívny bol pre nich aj distraktor A, ktorého voľba však vyplývala z povrchného čítania úlohy a z nezamyslenia sa nad podstatou uvedených slovíes. Podľa kladnej hodnoty P. Bis. usudzujeme, že si ho volili aj niektorí v teste celkovo úspešní žiaci. Distraktor B nebol pre žiakov atraktívny.

Obr. 18 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf podľa metodológie CTT svedčí o vyhovujúcej rozlišujúcej sile položky, pričom sú však najvýraznejšie odlíšení žiaci prvej výkonnostnej skupiny. Medzi žiakmi celkovo v teste menej úspešnými (skupiny 3 až 5) nevidíme pri riešení tejto položky rozdiely. Podľa metodológie IRT položka len veľmi slabo rozlíšila žiakov. Slovesný spôsob teda robil všetkým žiakom problémy, čo môže naznačovať nedostatočné znalosti žiakov o slovesách ako o slovnom druhu.

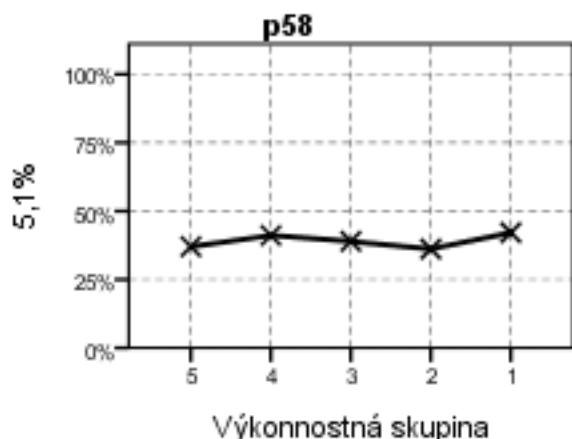
58. Ktorý prvok je využitý v liste v ukážke 8?

- (A) vokatívne oslovenie
- (B) básnická otázka
- (C) rytmicko-syntaktický paralelizmus
- (D) automatický text

Tab. 12 Analýza distraktorov položky 58 – s výberom odpovede

		A58	B58	C58	D58	X58
1	P. Bis.	-,01	-,05	-,01	,08	-,04
2	p	,39	,11	,34	,15	,01
3	N	6 755,00	1 937,00	5 831,00	2 586,00	171,00

V tabuľke vidíme nepriaznivé parametre tejto obťažnej položky (podľa metodológie IRT až extrémne obťažnej). Správnu odpoveď A si síce zvolilo najviac žiakov, avšak distraktor D sa javí problematicky – bol pre niektorých žiakov celkovo v teste úspešných atraktívnejší než správna odpoveď. Ide o príklad jednak nadinterpretácie textu týmito žiakmi, a jednak o síce správne vylúčenie prvého nominatívneho oslovenia v liste („Milý môj tulák“), no zároveň nepovšimnutie si vokatívneho tvaru *chlapče*, ktorým pisateľka oslovila adresáta v závere listu pri rozlúčení. Správnu odpoveď A si vyberali žiaci celkovo v teste menej úspešní, čo potvrdzuje aj záporná hodnota medzipoložkovej korelácie P. Bis. Títo žiaci zrejme pozornejšie čítali text a neunáhľili sa pri voľbe odpovede, ako to možno bolo u žiakov celkovo v teste úspešných.

Obr. 19 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

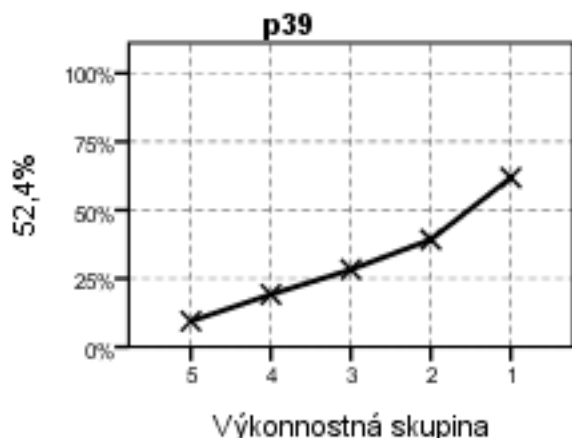
Z grafu je zrejmé, že položka vôbec nerozlíšila žiakov. Krivka citlivosti sa nachádza v jednej línii, čo naznačuje rovnakú obťažnosť položky pre všetkých maturantov.

Priemerná úspešnosť v morfológii je **52,7 %** (GYM 66,0 %, SOŠ 45,3 %, konzervatóriá 50,1 %, SŠŠ 48,5 %, ŠUP 47,5 %).

Z oblasti **štylistiky** bolo v teste sedem úloh. Bolo pri nich potrebné zapojenie myšlienkových operácií aplikácia, analýza a dedukcia. Na základe štatistík vyšli dve položky ako ľahké (č. 3, 8), tri ako stredne obťažné (č. 59, 60, 63) a dve ako obťažné (č. 39, 58). Všetky okrem položky č. 59 dostatočne rozlíšili žiakov.

39. Pomenujte jazykový štýl použitý v ukážke 5.

Správna odpoveď: umelecký (jazykový štýl)

Obr. 20 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Obťažná položka spoľahlivo rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín, pričom žiaci prvej výkonnostnej skupiny sú odlíšení výraznejšie – úlohu riešili s priemernou úspešnosťou okolo 60,0 %. Naopak, žiaci poslednej výkonnostnej skupiny ju riešili s priemernou úspešnosťou na úrovni okolo 10,0 %. Úloha zameraná na určovanie funkčného jazykového štýlu je tradičnou úlohou v testoch EČ MS, pričom tentoraz robilo žiakom problémy určenie umeleckého jazykového štýlu napriek tomu, že textová ukážka obsahovala množstvo prvkov z neho. Všetky parametre položky boli vyhovujúce; pre gymnazistov bola stredne obťažná, pre žiakov SOŠ obťažná.

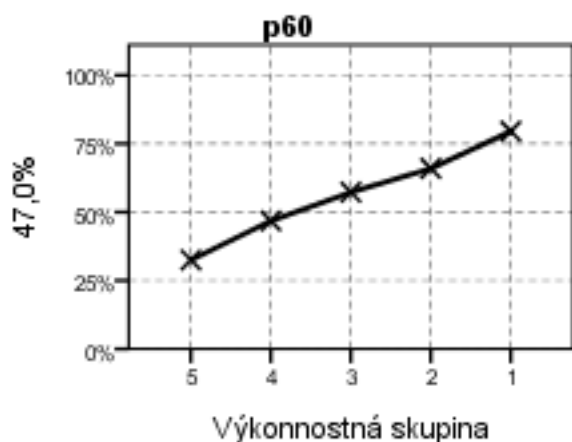
60. K lexike ktorého jazykového štýlu patrilo na základe ukážky 8 zvýraznené slovo *exhibit*?

- (A) administratívneho
- (B) hovorového
- (C) umeleckého
- (D) publicistického

Tab. 13 Analýza distraktorov položky 60 – s výberom odpovede

		A60	B60	C60	D60	X60
1	P. Bis.	,29	-,16	-,17	-,08	-,05
2	p	,56	,12	,15	,16	,01
3	N	9 751,00	2 000,00	2 662,00	2 760,00	101,00

Správnu odpoveď A si zvolilo najviac žiakov. Distraktory si žiaci volili rovnomerne, čo svedčí o ich vhodnom zvolení autormi testu. Hodnota P. Bis. pri správnej odpovedi je hraničná, čo naznačuje, že správne na položku odpovedali aj žiaci celkovo v teste menej úspešní, ktorým možno v tejto úlohe pomohlo pozorné čítanie textu, keďže úloha úzko súvisela aj s čítaním s porozumením, vďaka ktorému sa dalo vydedukovať správne zaradenie zastaraného slova *exhibit* do slovnej zásoby administratívneho jazykového štýlu.

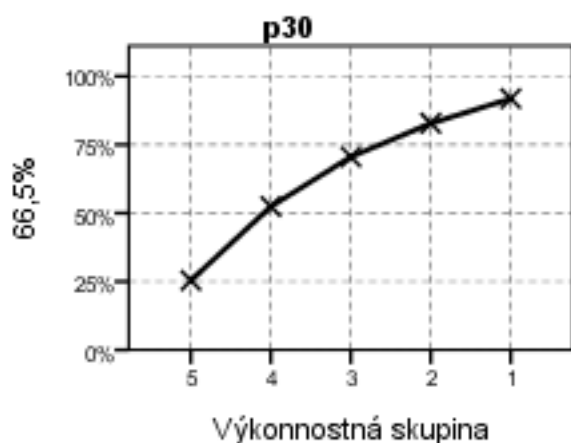
Obr. 21 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Položka dobre rozlíšila žiakov; pre gymnazistov bola ľahká, pre žiakov SOŠ stredne obťažná. Priemerná úspešnosť v štylistike je **51,3 %** (GYM 62,7 %, SOŠ 44,8 %, konzervatóriá 51,8 %, SŠŠ 48,0 %, ŠUP 48,0 %).

Oblasť **syntaxe** bola v teste zastúpená piatimi úlohami, ktorých špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti zo syntaxe. Zo štatistických výsledkov vyplýva, že tri položky (č. 22, 30, 50) boli ľahké a dve boli stredne obťažné (č. 40, 56). Všetky úlohy (okrem č. 50) vyhovujúco odlíšili celkovo v teste úspešných žiakov od žiakov v teste celkovo menej úspešných.

30. Vypíšte z prvého odseku ukážky 4 prvé slovo vsuvky.

Správna odpoveď: *ako/– ako*

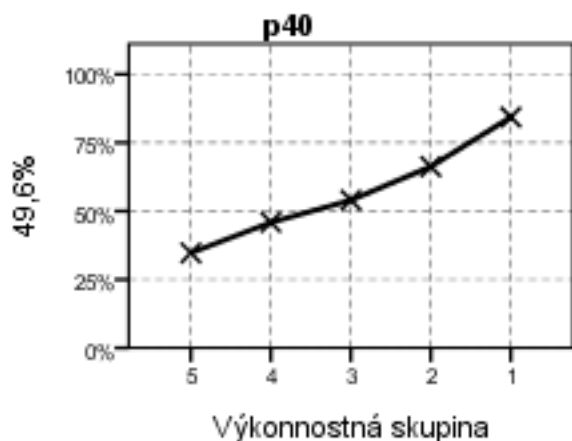
Obr. 22 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf potvrdzuje vyhovujúcu rozlišovaciu silu položky, pričom podľa metodológie CTT najvýraznejšie boli odlíšení žiaci poslednej výkonnostnej skupiny. Podľa metodológie IRT mala táto otvorená položka tiež vyhovujúcu rozlišovaciu schopnosť. Pri centrálnom hodnotení úloh s krátkou odpoveďou sa žiakom uznávalo aj vypísanie celej vsuvky a pod. Ľahká položka (pre gymnazistov až veľmi ľahká, pre žiakov SOŠ stredne obťažná) so všetkými vyhovujúcimi parametrami patrila k ukážke 4, ktorá sa celkovo javila pre žiakov ako najmenej náročná (priemerná úspešnosť žiakov v tejto ukážke bola 61,1 %).

40. Koľko vetných skladov sa nachádza v nasledujúcej vete z ukážky 5?

Nikto tam nebol.

Správna odpoveď: 2/dva (vetné sklady)

Obr. 23 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

V grafe vidíme stúpajúcu krivku citlivosti, čo znamená, že položka vyhovujúco rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín. Určovanie počtu vetných skladov v jednoduchnej vete sa však pre mnohých žiakov javilo ako problematické. Položka bola pre gymnazistov ľahká, pre žiakov SOŠ bola stredne obťažná.

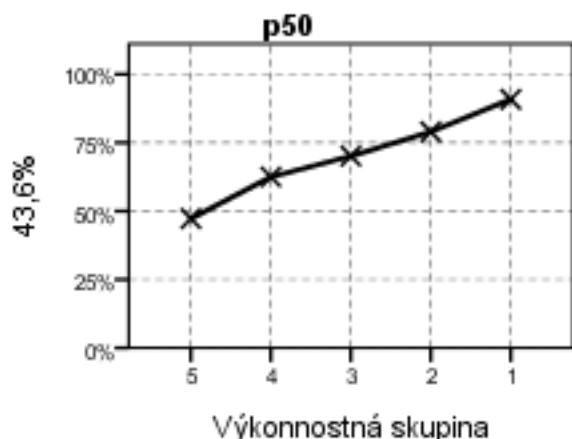
50. Ktorá z postáv v ukážke 7 najčastejšie používa vo vyjadrovaní elipsy?

- (A) Claudio
- (B) Leonato
- (C) Benedik
- (D) Beatrice

Tab. 14 Analýza distraktorov položky 50 – s výberom odpovede

		A50	B50	C50	D50	X50
1	P. Bis.	,29	-,19	-,14	-,12	-,04
2	p	,70	,07	,08	,14	,01
3	N	12 089,00	1 282,00	1 454,00	2 341,00	119,00

Správnu odpoveď A si zvolilo najviac žiakov. Distraktory si žiaci volili relatívne rovnomerne. Hodnota P. Bis. Pri správnej odpovedi je hraničná, čo naznačuje, že správne na položku odpovedali aj žiaci celkovo v teste menej úspešní.

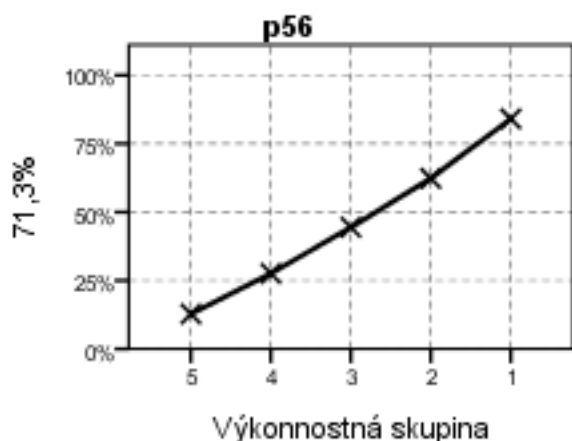
Obr. 24 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Z grafu usudzujeme, že položka vyhovujúco rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín. Aj žiaci poslednej výkonnostnej skupiny ju riešili s pomerne vysokou priemernou úspešnosťou takmer 50,0 %. Položka patrila medzi ľahké; pre gymnazistov bola veľmi ľahká, pre žiakov SOŠ bola ľahká.

56. Ktorým vetným členom je slovo *uzožieranie* v nasledujúcej vete z ukážky 7?

Uzožieranie zastaví len bozk.

Správna odpoveď: predmet/priamy predmet/predmet v akuzatívne

Obr. 25 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

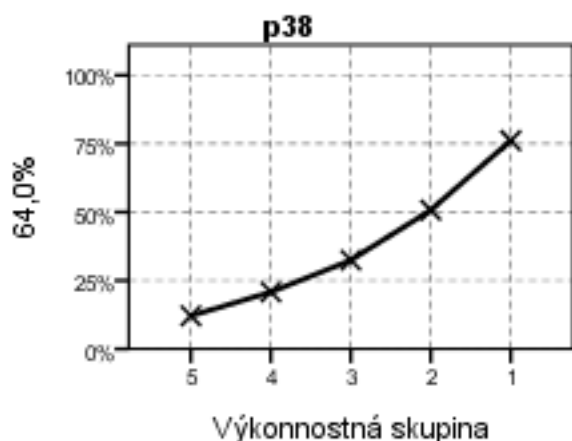
Graf opäť dokazuje výbornú rozlišovaciu silu položky, ktorá výrazne rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín. Aj metodológiou IRT sa potvrdila dobrá rozlišovacia schopnosť položky. Položka mala aj všetky ostatné parametre podľa CTT veľmi dobré – základné vedomosti zo syntaxe o vetných členoch boli pre správne riešenie úlohy kľúčové. Položka bola pre gymnazistov ľahká, pre žiakov SOŠ bola až obťažná.

Priemerná úspešnosť v syntaxi je **61,8 %** (GYM 77,6 %, SOŠ 53,0 %, konzervatóriá 60,9 %, SŠŠ 54,8 %, ŠUP 55,5 %).

Zvuková stránka jazyka bola v teste zastúpená štyrmi úlohami, ktorých špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti z fonetiky. Mali testovať myšlienkovú operáciu aplikácia. Podľa štatistických ukazovateľov jedna položka (č. 29) bola ľahká, tri boli obťažné (č. 4, 5 a 38). Okrem položky č. 4 mali vyhovujúcu citlivosť a dobre rozlíšili žiakov.

38. Vypíšte z predposledného odseku ukážky 5 prídavné meno so slabikotvornou spoluhláskou.

Správna odpoveď: *nemilosrdným/nemilosrdný*

Obr. 26 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Krivka citlivosti sa nachádza prevažne v spodnej časti grafu, čo znamená, že úloha prepájajúca fonetiku s morfológiou bola pre žiakov náročnejšia. Žiaci posledných troch výkonnostných skupín mali s riešením tejto položky väčšie problémy – napriek tomu, že odsek, v ktorom bolo potrebné hľadať správnu odpoveď, bol krátky. Žiaci sa mohli pri riešení úlohy pomýliť, ak si nevšimli, že je požadované adjektívum, a vypisovali iné slovné druhy. Položka vykázala veľmi dobré parametre, pre gymnazistov bola stredne obťažná, pre maturantov zo SOŠ obťažná.

Priemerná úspešnosť vo zvukovej rovine je **44,7 %** (GYM 55,2 %, SOŠ 38,9 %, konzervatóriá 43,9 %, SŠŠ 40,1 %, ŠUP 40,8 %).

Na **pravopis** boli zamerané dve položky, pričom obe súviseli aj s morfológiou. Špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti z ortografie a položky mali testovať myšlienkovú operáciu aplikácia. Podľa štatistických ukazovateľov bola jedna položka (č. 32) ľahká a jedna (č. 62) obťažná. Obe položky mali vyhovujúcu citlivosť a dobre rozlíšili žiakov.

Priemerná úspešnosť v pravopise je **52,4 %** (GYM 64,8 %, SOŠ 45,4 %, konzervatóriá 53,6 %, SŠŠ 47,6 %, ŠUP 48,1 %).

3.2.3 Literárna zložka

Priemerná úspešnosť **57,7 %** (GYM 71,1 %, SOŠ 50,0 %, konzervatóriá 57,9 %, SŠŠ 51,6 %, ŠUP 55,9 %).

Oblasť **literárnej histórie** bola v teste zastúpená štyrmi úlohami, položka č. 15 (resp. č. 48 vo forme testu 23 9777) však bola na základe rozhodnutia predmetovej validačnej komisie anulovaná, pričom všetkým žiakom bol za ňu pridelený bod bez ohľadu na jej riešenie. Špecifickým cieľom úloh bolo využitie vedomostí o známom diele, resp. autoroch a aplikácia vedomostí z dejín literatúry. Na základe štatistických údajov sú dve úlohy (č. 27 a 53) v pásme ľahkých a jedna úloha (č. 26) v pásme obťažných položiek. Všetky položky zaznamenali vyhovujúcu citlivosť, a teda dobre odlíšili žiakov celkovo v teste úspešnejších od žiakov v teste celkovo menej úspešných.

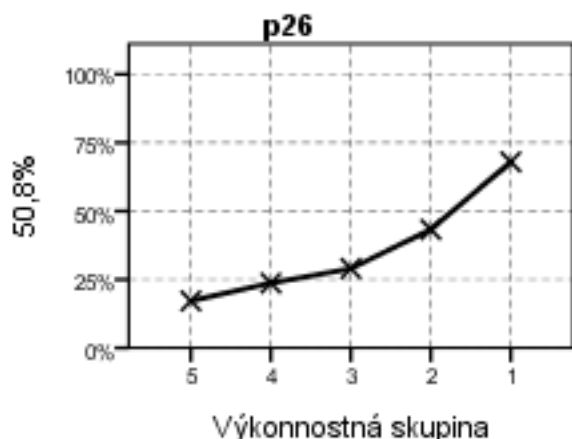
26. Ktoré tvrdenie o diele *Ked' báčik z Chochoľova umrie...* je pravdivé?

- (A) Dielo patrí k realistickým románom.
- (B) Priezviská hlavných postáv sú obrazné.
- (C) Postavy sa delia na kladné a záporné.
- (D) Dielo obsahuje autobiografické prvky.

Tab. 15 Analýza distraktorov položky 26 – s výberom odpovede

		A26	B26	C26	D26	X26
1	P. Bis.	-,10	,33	-,12	-,19	-,03
2	p	,33	,36	,17	,13	,01
3	N	5 743,00	6 264,00	2 992,00	2 180,00	106,00

Správnu odpoveď B si vybral najväčší počet žiakov. V tabuľke vidíme, že pomerne veľa žiakov si volilo distraktor A, avšak podľa hodnoty P. Bis. je zrejmé, že to boli žiaci celkovo v teste menej úspešných, ktorí nevedeli, že ide o novelu. Dá sa teda predpokladať, že niektorým žiakom chýbala znalosť povinného diela *Ked' báčik z Chochoľova umrie...* a položka sa ukázala ako celkovo obťažná.

Obr. 27 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Na základe grafu možno súdiť, že položka mala vyhovujúcu rozlišovaciu silu, krivka citlivosti stúpa, pričom najvýraznejšie sú rozlíšení žiaci prvej výkonnostnej skupiny, ktorí túto úlohu riešili s priemernou úspešnosťou okolo 70,0 %. Inak bola položka pre gymnazistov stredne obťažná a pre maturantov zo SOŠ obťažná.

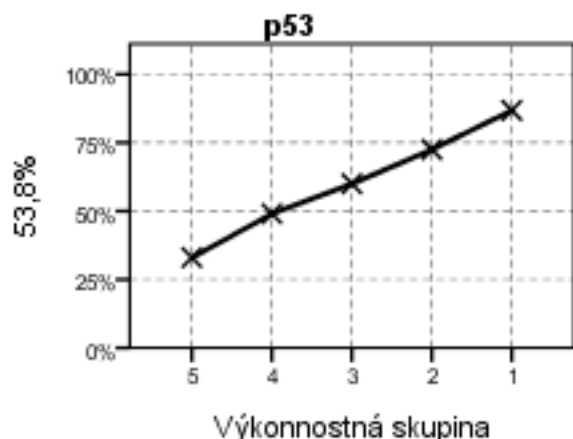
53. Do ktorej literatúry z hľadiska literárno-historického obdobia zaraďujeme tvorbu Williama Shakespeara?

- (A) do stredovekej
- (B) do renesančnej
- (C) do barokovej
- (D) do romantickej

Tab. 16 Analýza distraktorov položky 53 – s výberom odpovede

		A53	B53	C53	D53	X53
1	P. Bis.	-,05	,35	-,10	-,31	-,04
2	p	,10	,60	,09	,21	,00
3	N	1 688,00	10 420,00	1 477,00	3 624,00	74,00

Správnou odpoveď B si zvolil najväčší počet žiakov, v tabuľke teda vidíme priaznivé parametre položky na hranici stredne obťažnej a ľahkej úlohy. Tento typ úlohy je v testoch EČ MS zo SJL veľmi častý.

Obr. 28 Distribúcia úspešnosti a citlivosti

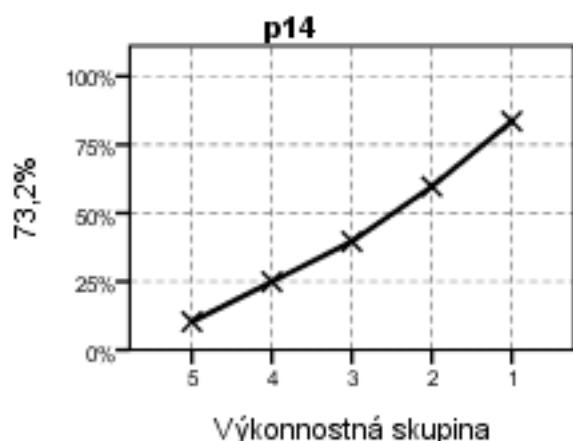
Na základe grafu možno konštatovať, že položka dobre rozlíšila všetky výkonnostné skupiny. Umiestnenie krivky citlivosti prevažne v hornej polovici grafu naznačuje, že položka bola ľahká – pre gymnazistov veľmi ľahká, pre žiakov SOŠ stredne ťažná.

Priemerná úspešnosť v literárnej histórii je **66,7 %** (GYM 78,7 %, SOŠ 59,8 %, konzervatóriá 68,6 %, SŠŠ 62,6 %, ŠUP 64,8 %).

Literárnu teóriu zastupovalo šesťnásť položiek, z ktorých viaceré sa prelínali aj s čítaním s porozumením a jedna aj s literárnou históriou. Ich špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti z teórie literatúry. Úlohy mali testovať myšlienkové operácie aplikácia, analýza a dedukcia. Zo štatistických výsledkov vyplýva, že v rámci položiek testovanej oblasti bola jedna veľmi ľahká (č. 10), šesť položiek bolo ľahkých (č. 16, 27, 31, 54, 55 a 61), sedem položiek stredne ťažných (č. 7, 9, 12, 13, 14, 35, 36) a dve položky boli v pásme ťažných položiek (č. 11 a 51). Položka č. 51 slabšie rozlíšila žiakov, inak mali všetky položky výbornú citlivosť, pričom položka č. 14 mala podľa CTT najväčšiu rozlišovaciu silu/citlivosť aj hodnotu medzipoložkovej korelácie P. Bis. v rámci celého testu EČ MS zo SJL.

14. Pomenujte žánrovú (strofickú) formu básne *Spáč v údolí*.

Správna odpoveď: sonet/znelka

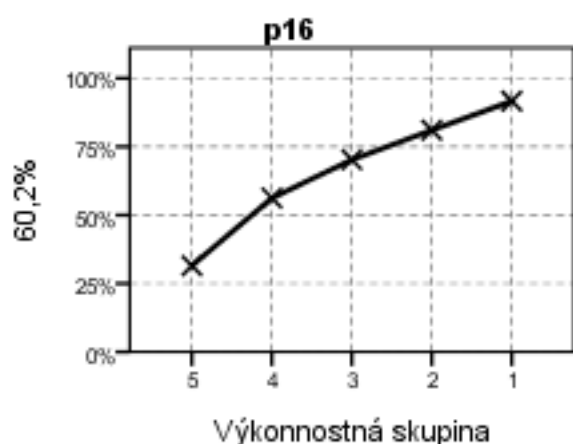
Obr. 29 Distribúcia úspešnosti a citlivosti

Z grafu možno vyčítať, že úloha v teste vynikajúco rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín, k čomu prispela aj mierne vyššia neriešenosť – vyše 20,0 % žiakov túto úlohu vynechalo. Podľa vysokej hodnoty medzipoložkovej korelácie P. Bis. však možno usudzovať, že išlo o žiakov celkovo v teste menej úspešných, a teda že správne na položku odpovedali predovšetkým žiaci celkovo v teste úspešní. Položka bola pre gymnazistov ľahká, pre žiakov SOŠ bola obťažná. Úlohy zamerané na žánrovú formu sonetu sa často objavujú v testoch EČ MS.

16. Doplňte jednoslovný literárnovedný termín do nasledujúcej vety.

Ukážku 2 z hľadiska literárnych druhov zaradujeme do .

Správna odpoveď: lyriky/lyrika.

Obr. 30 Distribúcia úspešnosti a citlivosti

Ako možno vidieť z grafu, ide o veľmi dobre rozlišujúcu ľahkú položku, pričom výrazne boli odlíšení žiaci poslednej výkonnostnej skupiny. Položka, podobne ako iné otvorené úlohy v teste EČ MS zo SJL, mala tiež vysokú hodnotu P. Bis., čo znamená, že výborne korelovala

so zvyškom testu – teda žiaci, ktorí ju správne riešili, boli úspešní aj v ostatných častiach testu; naopak, žiaci, ktorí v nej úspešní neboli, neboli úspešní ani v teste ako celku. Z obsahového hľadiska ide o klasickú úlohu z testu EČ MS – overovanie základnej terminológie v rámci znalosti delenia literárnych druhov sa veľmi často objavuje medzi maturitnými úlohami, pričom predstavuje učivo základnej školy. Položka bola pre gymnazistov veľmi ľahká, pre žiakov SOŠ bola stredne obtiažná.

Priemerná úspešnosť v teórii literatúry je **56,3 %** (GYM 70,3 %, SOŠ 48,3 %, konzervatóriá 56,4 %, SŠŠ 49,8 %, ŠUP 54,8 %).

Po vyhodnotení testu je možné skonštatovať, že úspešnosť žiakov v teste bola vyššia na gymnáziách, žiaci z ostatných stredných škôl dosiahli v každej oblasti nižšiu priemernú úspešnosť. Rozdiel medzi žiakmi GYM a žiakmi SOŠ bol **silne** vecne významný vo všetkých troch hlavných oblastiach testu – v čítaní s porozumením, jazykovej zložke aj v literárnej zložke, pričom v rámci čiastkových oblastí sme zaznamenali najväčší – silne vecne významný rozdiel v teórii literatúry (iné porovnania vzhľadom na menšie počty žiakov z ostatných druhov SŠ neuskutočňujeme).

Vo všetkých testových položkách boli úspešnejší gymnazisti než žiaci SOŠ. V siedmich položkách (č. 2, 4, 33, 34, 51, 58 a 59) sa priemerná úspešnosť žiakov SOŠ pohybovala v rovnakom pásme ako u gymnazistov. Najmenšie rozdiely v priemernej úspešnosti gymnazistov a ostatných stredoškolákov boli pri obtiažných položkách č. 4 a 58 a pri veľmi ľahkej položke č. 34. Naopak, najväčší rozdiel (stredne vecne významný) medzi výkonmi žiakov GYM a SOŠ sme zaznamenali pri položkách č. 6, 14, 24 a 56.

Tab. 17 Priemerná úspešnosť žiakov v oblastiach podľa druhu školy

SJL	Priemer v %					Spolu
	Druh školy					
	GYM	SOŠ	konzervatóriá	SŠŠ	ŠUP	
Čítanie s porozumením	68,9	50,3	55,1	52,4	55,2	57,0
Jazyková zložka	66,2	45,6	51,2	47,8	48,3	53,0
Zvuková stránka jazyka	55,2	38,9	43,9	40,1	40,8	44,7
Pravopis	64,8	45,4	53,6	47,6	48,1	52,4
Lexikológia	62,5	40,5	44,6	41,5	43,6	48,4
Morfológia	66,0	45,3	50,1	48,5	47,5	52,7

Syntax	77,6	53,0	60,9	54,8	55,5	61,8
Štylistika	62,7	44,8	51,8	48,0	48,0	51,3
Literárna zložka	71,1	50,0	57,9	51,6	55,9	57,7
Literárna história	78,7	59,8	68,6	62,6	64,8	66,7
Literárna teória	70,3	48,3	56,4	49,8	54,8	56,3

3.3 Žiaci so zdravotným znevýhodnením

Žiaci so zdravotným znevýhodnením (ZZ) tvoria časť skupiny žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP), ktorí môžu mať v súlade s platnými legislatívnymi predpismi upravené podmienky na vykonanie maturitnej skúšky. EČ a PFIČ MS zo SJL v riadnom termíne konalo 2 325 žiakov so ZZ zo 475 škôl.

Tab. 18 Počet žiakov so ZZ podľa druhu ZZ v riadnom termíne EČ MS zo SJL 2023

druh zdravotného znevýhodnenia	počet žiakov
sluchové postihnutie	44
zrakové postihnutie	39
telesné postihnutie	29
chorí a zdravotne oslabení	97
vývinové poruchy učenia	1 829
poruchy aktivity a pozornosti	166
poruchy správania	9
narušená komunikačná schopnosť	31
autizmus alebo ďalšie pervazívne vývinové poruchy	81
Spolu	2 325

NIVaM vytvoril a zverejnil organizačné pokyny a dokumenty súvisiace s maturitnou skúškou, ktoré boli doplnené o prílohy s podrobnými informáciami pre žiakov so ZZ o ich prihlasovaní, úpravách podmienok na vykonanie EČ a PFIČ MS, administrácii EČ a PFIČ MS, úpravách hodnotenia testov EČ a prác PFIČ MS.

Úpravy testovacích nástrojov pre žiakov so ZZ sa robili v sídle NIVaM na základe požiadaviek zo škôl. Školy prihlasovali žiakov prostredníctvom elektronického formulára s konkrétnymi požiadavkami na úpravu podľa zdravotného znevýhodnenia žiakov na portáli maturita.svsbb.sk.

Žiaci so ZZ pracovali po obsahovej stránke s identickými testami pre intaktných žiakov. Pre žiakov so ZZ sa upravovali testy po formálnej a obsahovej stránke, overovali sa rovnaké špecifické ciele a myšlienkové operácie ako u žiakov intaktnej populácie. V teste zo SJL boli nahradené úlohy, ktoré vyžadovali sluchovú skúsenosť (pre žiakov so SP), a úlohy, ktoré overovali pravopis (pre žiakov s VPU).

Administrácia EČ a PFIČ MS na školách, ktoré mali žiakov so ZZ, prebiehala podľa upraveného časového harmonogramu v súlade s platnou legislatívou a organizačnými pokynmi vypracovanými NIVaM. Pre žiakov, ktorí pracovali s pomocou asistenta, tlmočníka posunkovej reči alebo písali na PC s hlasovým výstupom, alebo mali predĺžený časový limit, boli pripravené samostatné učebne.

Spracovanie odpovedových hárkov a odosielanie výsledkov EČ MS bolo rovnaké ako u intaktných žiakov, pričom samotné hodnotenie prebiehalo nasledovne:

- a) Žiaci so zdravotným znevýhodnením boli hodnotení rovnako ako intaktní žiaci, až na skupinu žiakov s vývinovými poruchami učenia (VPU) – dyslexia, dysgrafia, dysortografia. Dyskalkúlia len v spojení s dyslexiou, dysgrafiou, dysortografiou.
- b) Úpravy hodnotenia sa týkali iba žiakov s VPU, ktorým úpravu hodnotenia navrhol v odbornom posudku špeciálny pedagóg z Centra poradenstva a prevencie alebo zo Špecializovaného centra poradenstva a prevencie.
- c) Žiakom spomínaným v bode a) a b) sa upravilo hodnotenie:
 - EČ MS – pravopisné chyby boli prípustné, hodnotila sa len obsahová stránka odpovede,
 - PFIČ MS – zrušilo sa hodnotenie vonkajšej formy. V rámci vnútornej formy sa nehodnotil pravopis.

Test EČ MS zo SJL riešilo **2 325** žiakov so ZZ s priemernou úspešnosťou **45,1** %.

Tab. 19 Celková úspešnosť (v %) žiakov so ZZ a intaktných žiakov zo SJL

Žiaci		N	Priemer	SE
Úspešnosť	Intaktní žiaci	34 584	55,7	,1
	Žiaci so ZZ	2 325	45,1	,3
	Spolu	36 909	55,0	,1

Rozdiel vo výsledkoch intaktných žiakov a žiakov so ZZ v dosiahnutej úspešnosti nebol vecne významný.

Tab. 20 Celková úspešnosť (v %) žiakov so ZZ v EČ MS zo SJL podľa druhu ZZ

Druh ZZ	N	Priemer	SE
SP	44	41,6	2,2
ZP	39	53,8	2,5
TP	29	58,0	2,8
CH a ZO	97	54,5	1,7
VPU	1 829	44,1	,3
PA a P	166	41,3	1,0
PS	9	63,5	6,1
NKS	31	43,2	2,6
AUT	81	56,2	1,7
Spolu	2 325	45,1	,3

V teste EČ MS zo SJL hodnotu viac ako 33,0 %, ktorá je podmienkou úspešného zvládnutia testu, nedosiahlo 546 žiakov so ZZ, čo predstavuje 23,5 % z 2 325 žiakov so ZZ.

Podrobnejšia analýza výsledkov testu EČ MS zo SJL sa v nasledujúcej podkapitole vzhľadom na počet žiakov so ZZ dotýka iba žiakov s vývinovými poruchami učenia (VPU).

3.3.1 Výsledky testu EČ MS zo SJL žiakov s vývinovými poruchami učenia

Do testovania v predmete slovenský jazyk a literatúra sa zapojilo **1 829** žiakov s VPU zo **427** škôl. Gymnáziá boli zastúpené 21,5 %, SOŠ 69,3 %, ŠUP 4,0 %, SŠŠ 2,8 % a konzervatóriá 2,3 %. Najviac škôl bolo z Bratislavského kraja (17,1 %), najmenej z Trenčianskeho kraja (9,6 %). Na EČ MS zo SJL sa zúčastnilo 1 268 chlapcov (69,3 %) a 561 dievčat (30,7 %).

V teste EČ MS zo SJL dosiahli žiaci s VPU priemernú úspešnosť **44,1** %. Maximálna dosiahnutá úspešnosť bola **90,6** % a minimálna úspešnosť **12,5** %.

Zo štatistických ukazovateľov usudzujeme, že test zo SJL bol pre žiakov s VPU mierne obťažnejší. Pri porovnaní výkonu chlapcov a dievčat sme nezaznamenali vecne významné rozdiely. Spôľahlivosť merania (reliabilita testu) určená hodnotou Cronbachovho alfa 0,833 je vyhovujúca.

Podobne ako pri intaktných žiakoch, uvádzame tabuľky so súhrnnými charakteristikami položiek.

Tab. 21 Súhrnné charakteristiky položiek 1 – 32 podľa CTT (žiaci s VPU)

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Point Biserial
1	48,7	47,7	,0	,1	,1	,296
2	86,6	33,3	,0	,0	,0	,281
3	56,5	28,0	,0	,0	,0	,150
4	22,9	23,8	,0	,4	,4	,123
5	30,9	19,0	,0	,6	,6	,132
6	14,7	36,6	,0	12,5	12,5	,358
7	29,4	64,8	,0	18,5	18,5	,460
8	39,0	60,8	,0	14,2	14,2	,406
9	33,3	31,8	,0	,3	,3	,191
10	72,7	27,6	,0	,3	,3	,173
11	30,0	28,7	,0	,0	,0	,165
12	28,0	21,7	,0	,4	,4	,125
13	31,5	37,1	,0	,3	,3	,238
14	23,7	55,5	,0	28,5	28,5	,424
15						
16	45,4	58,7	,0	13,1	13,1	,381
17	30,5	28,3	,0	,4	,4	,176
18	38,2	27,0	,0	,3	,3	,144
19	24,1	24,7	,0	,0	,0	,170
20	44,2	39,8	,0	,2	,2	,249
21	51,5	60,5	,0	,6	,6	,382
22	65,1	30,6	,0	3,7	3,7	,175
23	8,6	20,3	,0	11,8	11,8	,258
24	26,6	44,1	,0	19,3	19,3	,313
25	37,1	41,1	,0	,1	,1	,263
26	27,0	33,1	,0	,5	,5	,206
27	56,2	61,8	,0	,3	,3	,410
28	23,9	34,4	,0	,6	,6	,238
29	56,8	38,1	,0	,3	,3	,243
30	42,8	68,3	,0	12,5	12,5	,457
31	64,8	56,1	,0	5,3	5,3	,346
32	61,5	54,7	,0	3,2	3,2	,307

Tab. 22 Súhrnné charakteristiky položiek 33 – 64 podľa CTT (žiaci s VPU)

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Point Biserial
33	49,3	27,5	,0	1,0	1,0	,147
34	78,2	17,5	,0	,1	,1	,084
35	42,8	38,0	,0	,3	,3	,199
36	34,1	50,3	,0	,2	,2	,337
37	63,0	51,7	,0	,3	,3	,320
38	20,0	38,8	,0	13,9	13,9	,333
39	19,1	33,9	,0	10,5	10,5	,285
40	47,8	20,4	,0	4,3	4,3	,109
41	69,3	57,4	,0	,2	,2	,363
42	52,1	44,2	,0	,2	,2	,260
43	30,6	26,1	,0	,4	,4	,166
44	33,1	5,4	,0	,4	,4	,036
45	67,9	44,2	,0	,4	,4	,269
46	43,4	60,0	,0	16,4	16,4	,370
47	37,9	41,9	,0	9,7	9,7	,263
48	69,0	28,0	,0	1,7	1,7	,146

49	68,9	34,1	,0	,6	,6	,212
50	60,0	39,8	,0	,4	,4	,222
51	25,0	18,1	,0	,1	,1	,118
52	47,1	31,4	,0	,1	,1	,180
53	47,0	46,4	,0	,4	,4	,282
54	48,6	71,0	,0	6,7	6,7	,468
55	65,7	71,5	,1	14,5	14,6	,470
56	24,3	52,4	,1	17,8	17,9	,414
57	25,8	40,6	,1	,4	,4	,284
58	43,0	6,3	,1	,5	,6	-,032
59	42,8	23,9	,1	,7	,8	,114
60	46,5	42,4	,1	,4	,5	,232
61	59,1	42,0	,1	,0	,1	,260
62	13,9	28,6	4,9	19,8	24,7	,278
63	37,7	44,1	5,4	9,9	15,4	,294
64	43,7	56,9	5,4	3,7	9,1	,360

Z tabuliek 3, 4 a 21, 22 vyplýva, že v porovnaní s intaktnými žiakmi boli v priemernej úspešnosti žiakov s VPU najväčšie rozdiely zistené v položkách č. 6, 16, 21, 24, 30 a 56, ktoré sme všetky podrobne analyzovali vyššie v kapitole 3.2. Aj v prípade žiakov s VPU mali tieto položky vyhovujúce parametre a spoľahlivo rozlišovali všetky výkonnostné skupiny.

Pokiaľ ide o rozdiely medzi výkonmi žiakov s VPU z GYM a SOŠ, najväčšie sme zaznamenali pri položkách č. 6, 7, 14, 21, 25, 27, 38, 54, 56 a 57. (Výsledky žiakov s VPU z ostatných druhov stredných škôl pre malý počet s ostatnými neporovnávame.)

Úspešnosť menšiu alebo rovnú 33,0 % malo **444** žiakov s VPU, čo predstavuje **24,3 %** zo všetkých žiakov s VPU, ktorí písali test EČ MS zo SJL.

Úspešnosť žiakov s VPU v jednotlivých oblastiach testu EČ MS zo SJL uvádzame v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 23 Priemerná úspešnosť (v %) žiakov s VPU v oblastiach podľa druhu školy

SJL	Priemer					
	Druh školy					
	GYM	SOŠ	Konzervatória	SŠŠ	ŠUP	spolu
Čítanie s porozumením	65,1	45,7	42,8	45,5	49,4	48,0
Jazyková zložka	57,6	37,9	37,7	39,2	40,2	40,2
Lexikológia	54,9	34,5	25,1	30,8	37,0	36,6
Morfológia	56,4	37,2	41,7	40,9	36,0	39,4
Štylistika	55,1	37,7	48,1	41,2	43,0	40,1
Syntax	66,4	44,4	41,1	44,5	49,0	47,0

Zvuková stránka jazyka	50,5	31,1	35,5	35,4	33,0	33,5
Pravopis	36,0	11,5	21,1	7,5	10,0	14,0
Literárna zložka	64,8	43,2	47,1	44,3	47,6	45,9
Literárna história	74,1	55,2	65,8	58,5	57,0	57,6
Literárna teória	63,8	40,7	43,7	41,5	46,0	43,6

Rozdiely medzi žiakmi s VPU z GYM a SOŠ boli v lexikológii, morfológii a teórii literatúry stredne vecne významné. Celkovo v troch hlavných oblastiach testu boli namerané rozdiely medzi maturantmi s VPU z GYM a SOŠ tiež **stredne** vecne významné.

Na konci tejto kapitoly zdôrazňujeme, že výsledky žiakov so ZZ len konštatujeme, nevyvodzujeme z nich jednoznačné závery vzhľadom na nízke počty žiakov v porovnaní s intaktnými žiakmi. (Výsledky žiakov so ZZ v testoch z ostatných predmetov EČ MS neboli vzhľadom na malé počty žiakov podrobené hlbšej analýze.)

4 Vyhodnotenie PFIČ MS zo slovenského jazyka a literatúry

Cieľom PFIČ MS je preveriť schopnosť žiaka písať samostatne, žánrovo, štylisticky a gramaticky adekvátne, jasne, zrozumiteľne a na primeranej úrovni podľa cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy. PFIČ MS je riadené písanie na základe slovného, vizuálneho alebo sluchového podnetu. Testovali sa ňou zručnosti ako formálne členenie písomného prejavu, dodržanie obsahu, používanie primeraných gramatických štruktúr, rozsah slovnej zásoby, kompozícia, štylizácia a pravopis.

Hodnotenie PFIČ MS SJL riadili vedúci predmetovej komisie na jednotlivých školách. Hodnotiteľmi boli interní učitelia, ktorí majú v aprobácii slovenský jazyk a riadili sa Pokynmi na hodnotenie PFIČ MS a pokynmi vedúceho PK, pričom rešpektovali obsah Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a literatúry. PFIČ každého žiaka mali posúdiť dvaja hodnotitelia. Hodnotenie PFIČ kontrolovali predsedovia predmetových komisií.

Pri hodnotení PFIČ MS zo SJL sa hodnotitelia riadili kritériami na hodnotenie, podľa ktorých hodnotili vonkajšiu formu, vnútornú formu a celkový dojem. Maximálny počet bodov za vnútornú formu (obsah, kompozícia, štýl, jazyk, pravopis) bol 20 bodov, maximálny počet bodov za vonkajšiu formu bol 4 body a za celkový dojem 4 body – za celú PFIČ MS intaktného žiaka 28 bodov. Úspešnosť žiaka sa udávala v percentách.

PFIČ MS zo SJL žiaci písali 150 minút, pričom mali dodržať rozsah najmenej 1,5 a najviac 3 strany formátu A4. Žiaci si mohli vybrať jednu zo štyroch ponúknutých tém rôznych žánrov. Zvolili si tú tému, v ktorej mohli najviac rozvinúť svoje zručnosti, schopnosti a vedomosti.

Témy PFIČ MS boli vyhlásené v Slovenskom rozhlase v deň konania EČ a PFIČ MS zo SJL. Boli vyžrebované z troch obálok, z ktorých každá obsahovala 4 rôzne zadania (kombinácie z ôsmich predpísaných povinných žánrov: úvaha, rozprávanie, charakteristika, umelecký opis, slávnostný prejav, diskusný príspevok, beletrizovaný životopis a výklad).

4.1 Výber tém

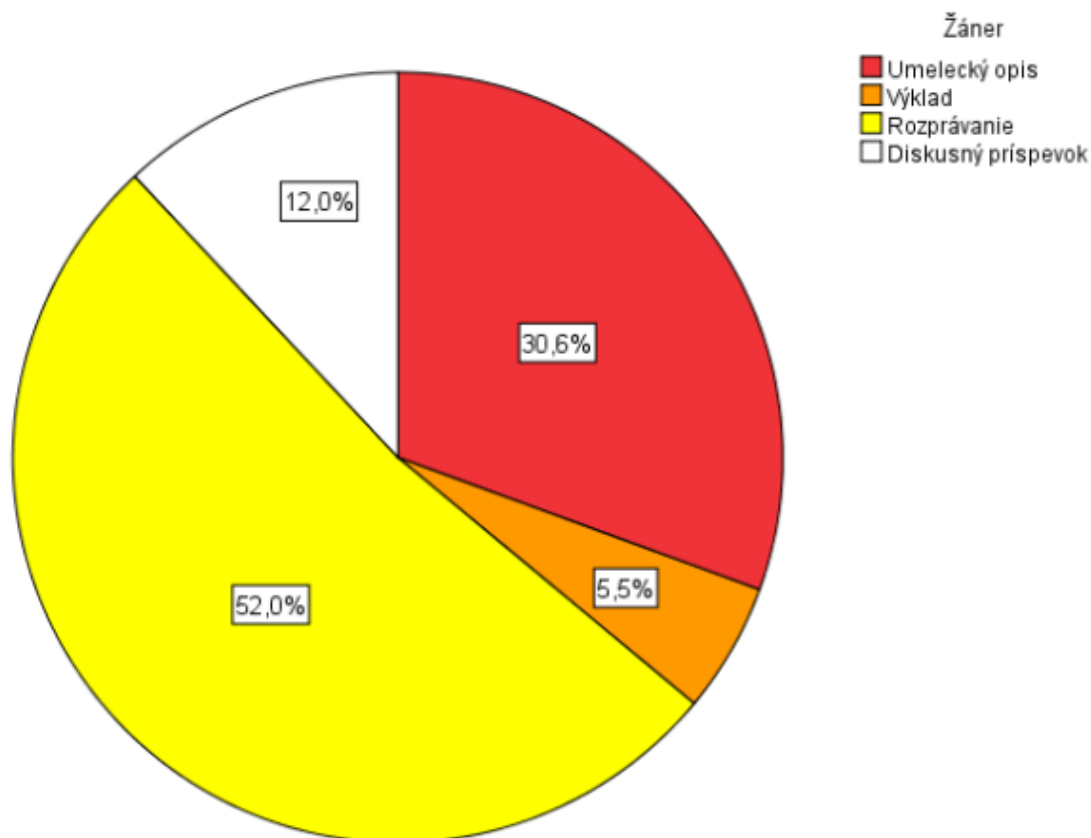
PFIČ zo SJL sme vyhodnocovali na základe údajov o 36 752 maturantoch, ktorí písali PFIČ MS v riadnom termíne.

Témy PFIČ MS 2023

1. V zime na vidieku (Umelecký opis)
2. Bezpečne na sociálnych sieťach (Výklad)
3. Hľadel/Hľadela som ako vyoraná myš! (Rozprávanie)
4. Má zmysel kandidovať do školského parlamentu? (Diskusný príspevok)

Tab. 24 Výber žánrov/tém PFIČ MS

Žáner	Počet	%
Umelecký opis	11 238	30,6
Výklad	2 003	5,5
Rozprávanie	19 110	52,0
Diskusný príspevok	4 401	12,0
Spolu	36 752	100,0

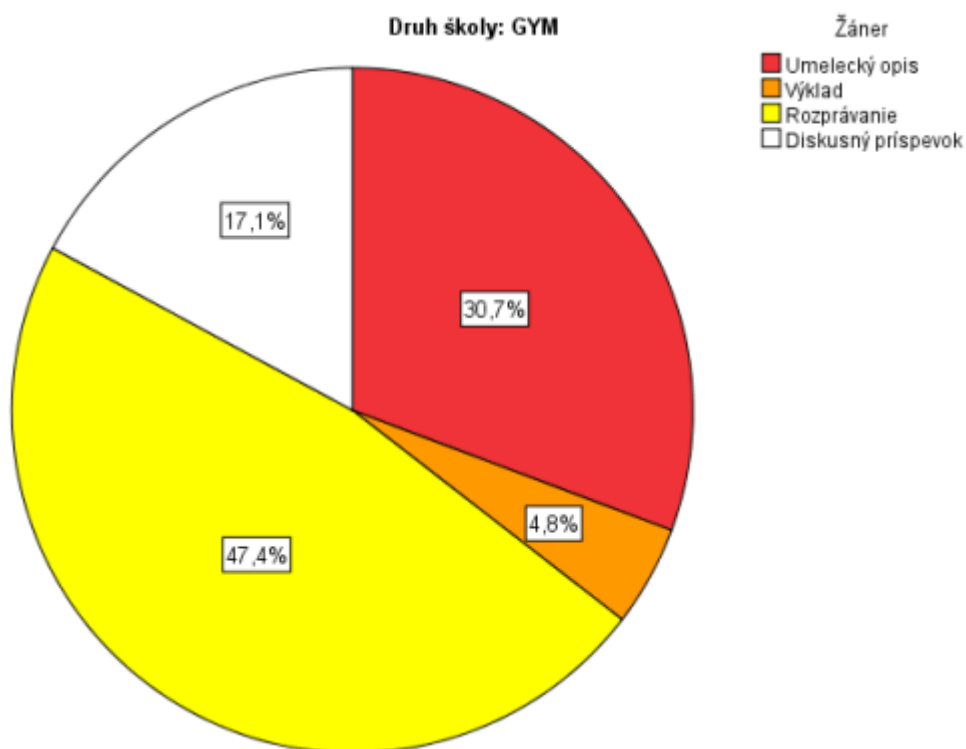

Obr. 31 Pomerné zastúpenie jednotlivých žánrov/tém PFIČ MS

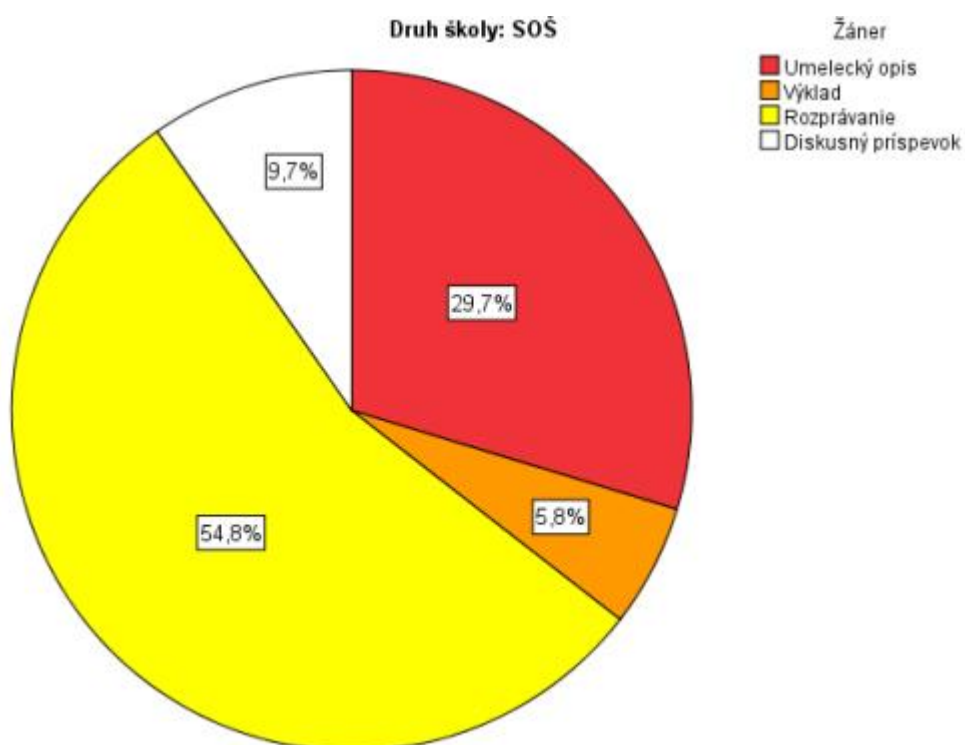
Ako vyplýva z tabuľky č. 24 i diagramu na obr. 31, najviac maturantov si volilo rozprávanie, druhým najpočetnejšie zastúpeným žánrom bol umelecký opis. Najmenej žiakov si tento rok vybralo výklad.

Preferencie žánrov zostali zachované aj pri rozdelení škôl podľa druhu, okrem konzervatórií a ŠUP (v ktorých si na prvom mieste žiaci vyberali umelecký opis a na poslednom diskusný príspevok), čo dokumentujú nasledujúce diagramy na obr. 32 až 35.

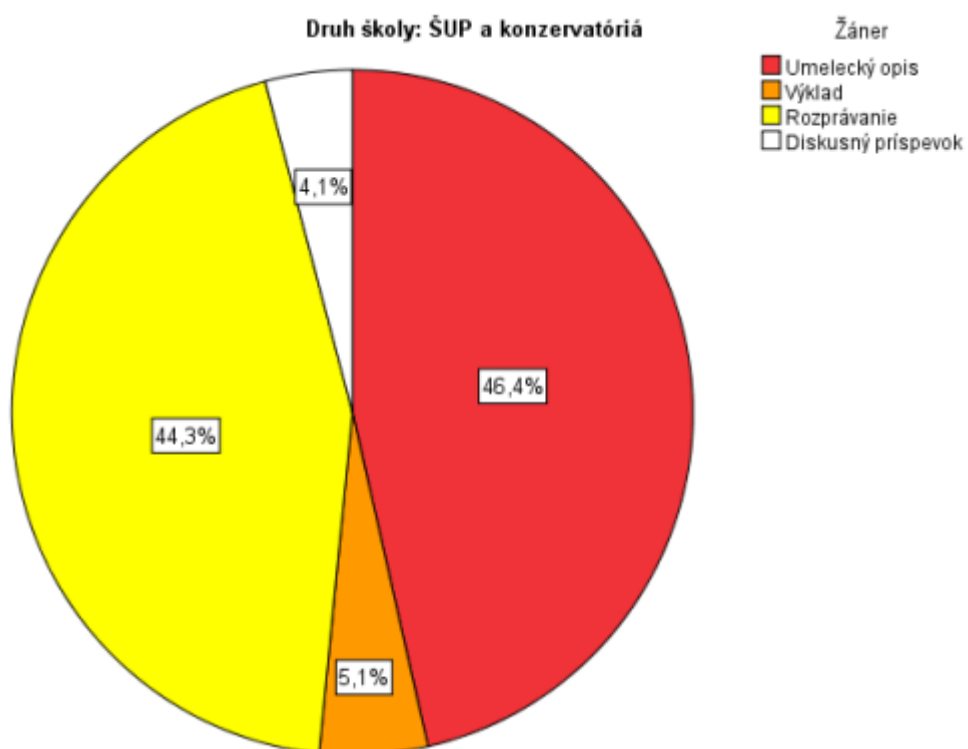
Žiaci so ZZ vrátane žiakov s VPU najviac preferovali rozprávanie, nasledovali umelecký opis, výklad a diskusný príspevok.

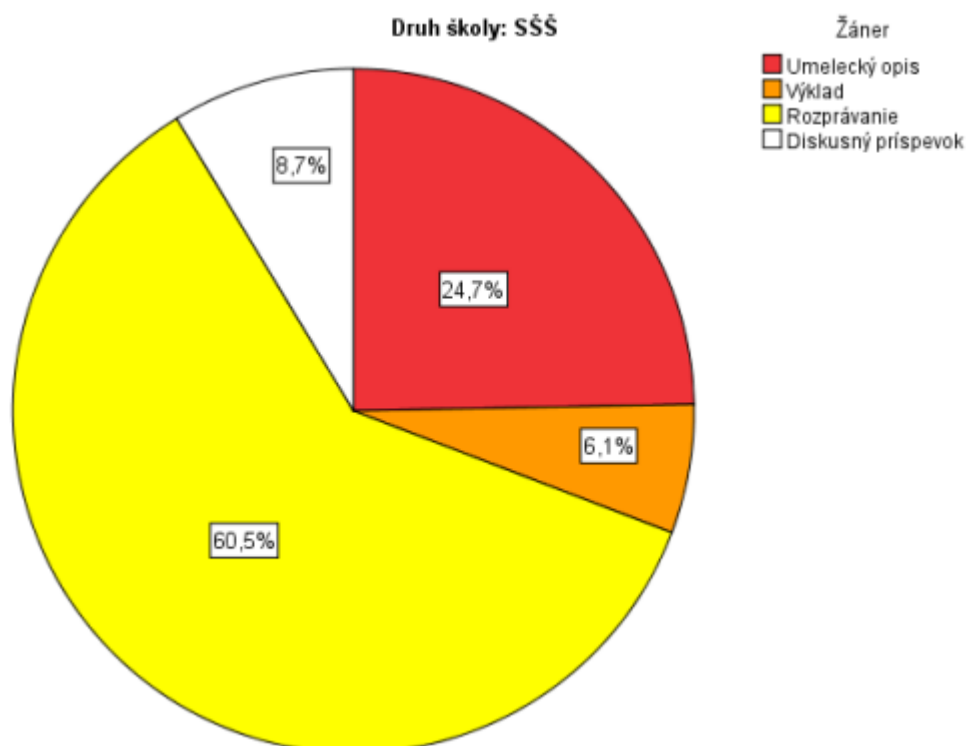
Obr. 32 Výber žánrov/tém podľa druhu školy – GYM

Obr. 33 Výber žánrov/tém podľa druhu školy – SOŠ

Obr. 34 Výber žánrov/tém podľa druhu školy – konzervatóriá a ŠUP

Obr. 35 Výber žánrov/tém podľa druhu školy – SŠŠ

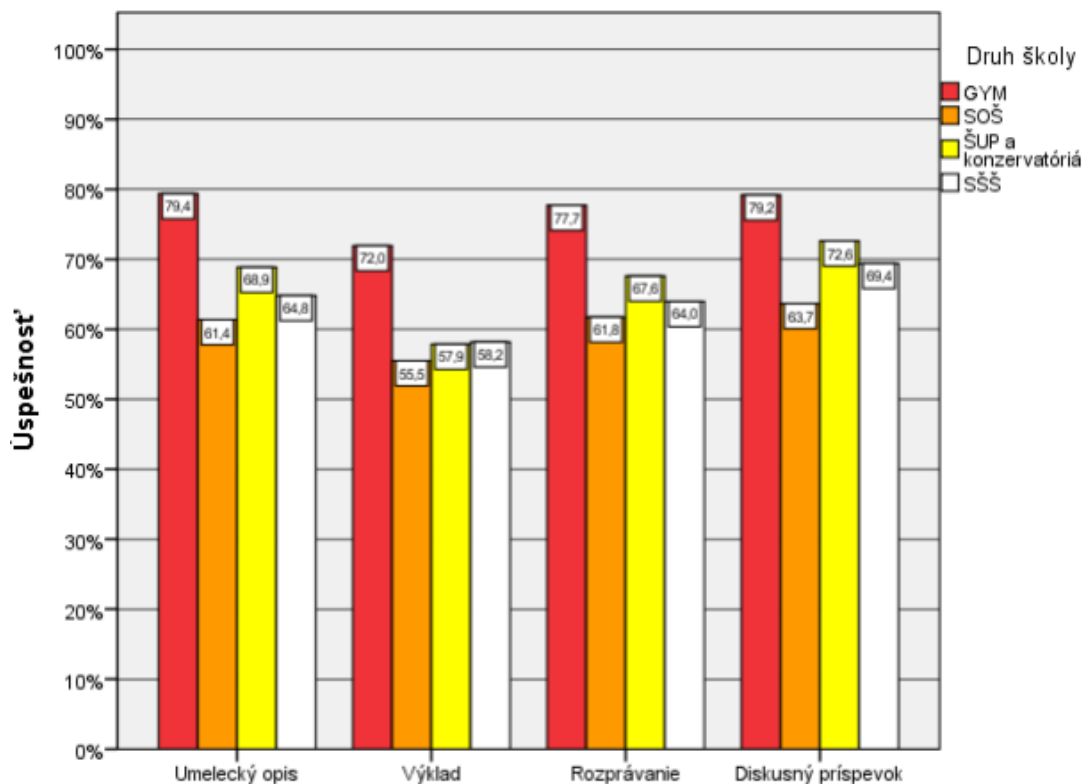
4.2 Úspešnosť PFIČ

Úspešnosť PFIČ MS zo SJL je **67,4 %** (GYM 78,2 %, SOŠ 61,5 %, konzervatóriá 72,1 %, ŠUP 66,3 %, SŠŠ 64,3 %).

V nasledujúcej tabuľke je uvedená úspešnosť žiakov jednotlivých druhov SŠ podľa žánru.

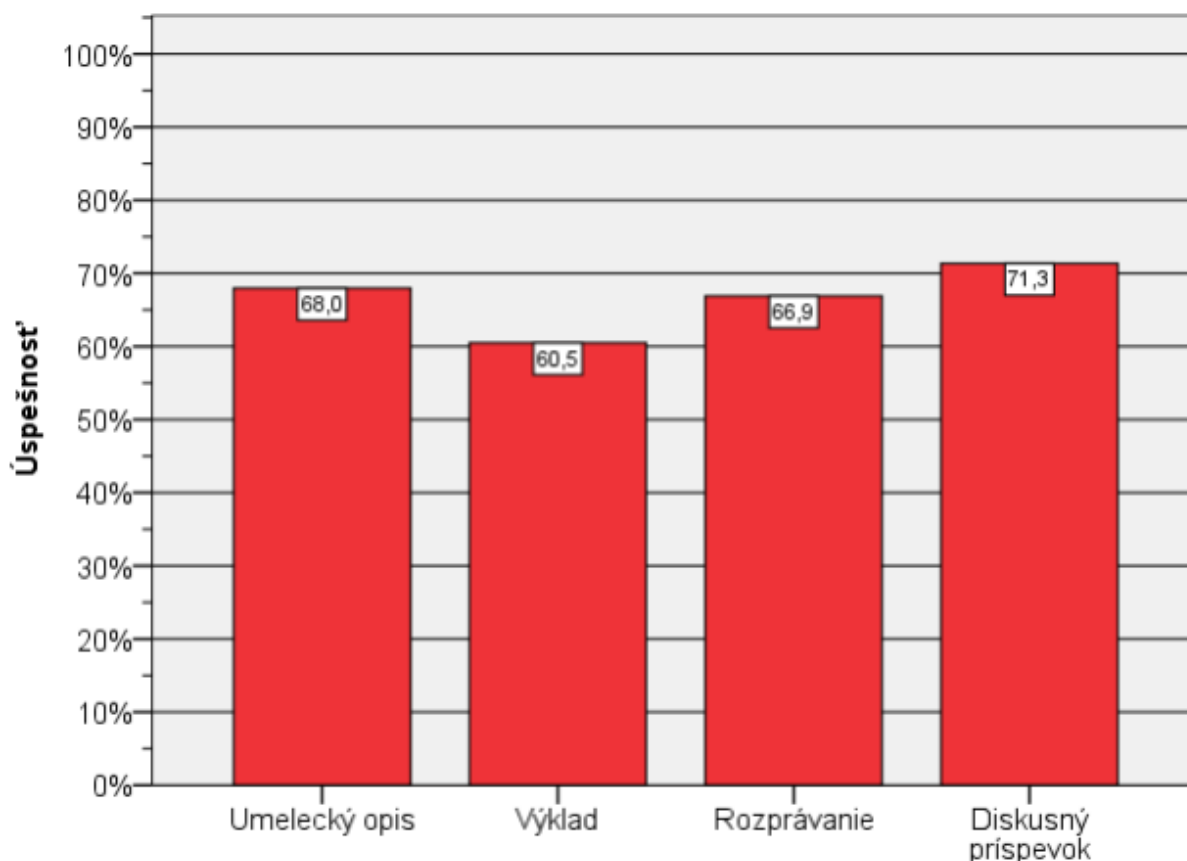
Tab. 25 Úspešnosť PFIČ podľa žánru a podľa druhu školy

Žáner	Druh školy	N	Priemer	SE
Umelecký opis	GYM	3801	79,4	,2
	SOŠ	6623	61,4	,2
	ŠUP a konzervatóriá	652	68,9	,7
	SŠŠ	162	64,8	1,2
	Spolu	11238	68,0	,2
Výklad	GYM	590	72,0	,7
	SOŠ	1301	55,5	,5
	ŠUP a konzervatóriá	72	57,9	1,8
	SŠŠ	40	58,2	2,4
	Spolu	2003	60,5	,4
Rozprávanie	GYM	5870	77,7	,2
	SOŠ	12221	61,8	,2
	ŠUP a konzervatóriá	622	67,6	,6
	SŠŠ	397	64,0	,8
	Spolu	19110	66,9	,1
Diskusný príspevok	GYM	2123	79,2	,3
	SOŠ	2163	63,7	,4
	ŠUP a konzervatóriá	58	72,6	2,3
	SŠŠ	57	69,4	2,3
	Spolu	4401	71,3	,3
Spolu	GYM	12384	78,2	,1
	SOŠ	22308	61,5	,1
	ŠUP a konzervatóriá	1404	67,9	,4
	SŠŠ	656	64,3	,6
	Spolu	36752	67,4	,1

Obr. 36 Priemerná úspešnosť PFIČ podľa druhu školy a žánru/témy

Výsledky gymnazistov boli vo všetkých žánroch, resp. témach lepšie ako výsledky žiakov SOŠ, a to na úrovni **strednej** vecnej významnosti. Rozdiely na úrovni **miernej** vecnej významnosti sme zaznamenali aj medzi žiakmi GYM a ŠUP a konzervatórií vo všetkých žánroch s výnimkou diskusného príspevku. Gymnazisti sa takto odlišovali aj od žiakov SŠŠ v rozprávaní. Výsledky žiakov ostatných druhov SŠ v jednotlivých žánroch boli porovnateľné.

Obr. 37 Celková priemerná úspešnosť PFIČ podľa žánru/témy

Žiaci dosiahli v PFIČ MS zo slovenského jazyka a literatúry priemernú úspešnosť 67,4 %, pričom najúspešnejší boli **v obsahu textu** (79,1 %), najnižšiu úspešnosť dosahujú tradične **v pravopise** (31,9 %).

Tab. 26 Priemerná úspešnosť PFIČ v častiach a celku (%)

Úspešnosť							PFIČ
vo vonkajšej forme	v obsahu textu	v kompozícii	v jazyku	v pravopise	v štýle	v celkovom dojme	
75,5	79,1	76,8	64,0	31,9	69,8	74,5	67,4

Možno konštatovať, že pravopis je už stabilne najslabšou zložkou PFIČ MS, pokiaľ ide o žiacku úspešnosť. Naopak, dlhodobo úspešní sú žiaci v obsahu textu, čo znamená, že vystihnú podstatu danej témy; úspechy majú aj v kompozícii a vonkajšej forme textu.

Tab. 27 Priemerná úspešnosť žiakov v oblastiach podľa druhu školy

Druh školy		N	Priemer	SE
GYM	Úspešnosť vo vonkajšej forme	12164 *	84,2	,2
	Úspešnosť v obsahu textu	12384	88,0	,2
	Úspešnosť v kompozícii	12384	88,1	,2
	Úspešnosť v jazyku	12384	72,9	,2
	Úspešnosť v pravopise	12184 *	47,1	,3
	Úspešnosť v štýle	12384	81,2	,2
	Úspešnosť v celkovom dojme	12384	85,7	,2
	Úspešnosť v PFIČ	12384	78,2	,1
SOŠ	Úspešnosť vo vonkajšej forme	20771 *	70,4	,2
	Úspešnosť v obsahu textu	22308	74,1	,2
	Úspešnosť v kompozícii	22308	70,4	,2
	Úspešnosť v jazyku	22308	59,0	,2
	Úspešnosť v pravopise	20831 *	23,6	,2
	Úspešnosť v štýle	22308	63,4	,2
	Úspešnosť v celkovom dojme	22308	68,4	,2
	Úspešnosť v PFIČ	22308	61,5	,1
ŠUP a konzervatóriá	Úspešnosť vo vonkajšej forme	1263 *	74,4	,6
	Úspešnosť v obsahu textu	1404	81,3	,6
	Úspešnosť v kompozícii	1404	78,9	,6
	Úspešnosť v jazyku	1404	64,6	,6
	Úspešnosť v pravopise	1267 *	28,4	,9
	Úspešnosť v štýle	1404	71,8	,6
	Úspešnosť v celkovom dojme	1404	73,4	,6
	Úspešnosť v PFIČ	1404	67,9	,4
SŠŠ	Úspešnosť vo vonkajšej forme	603 *	77,6	,8
	Úspešnosť v obsahu textu	656	74,5	,9
	Úspešnosť v kompozícii	656	73,6	,9
	Úspešnosť v jazyku	656	62,1	,8
	Úspešnosť v pravopise	603 *	20,7	1,2
	Úspešnosť v štýle	656	67,5	,8
	Úspešnosť v celkovom dojme	656	72,3	,8
	Úspešnosť v PFIČ	656	64,3	,6
Spolu	Úspešnosť vo vonkajšej forme	34801 *	75,5	,1
	Úspešnosť v obsahu textu	36752	79,1	,1
	Úspešnosť v kompozícii	36752	76,8	,1
	Úspešnosť v jazyku	36752	64,0	,1
	Úspešnosť v pravopise	34885 *	31,9	,2
	Úspešnosť v štýle	36752	69,8	,1
	Úspešnosť v celkovom dojme	36752	74,5	,1
	Úspešnosť v PFIČ	36752	67,4	,1

* Spolu 1 867 žiakov má VPU – nehodnotí sa im vonkajšia forma a pravopis; 88 žiakov má pervazívne vývinové poruchy – nehodnotí sa im vonkajšia forma, z nich 4 majú zároveň VPU. 324 žiakov so ZZ bolo pri hodnotení PFIČ MS hodnotených rovnako ako intaktní žiaci.

Z uvedenej tabuľky je zrejmé, že najlepšie výsledky dosiahli žiaci GYM v oblasti kompozícia a najhoršie v oblasti pravopis. Žiaci SOŠ, ako aj žiaci ŠUP a konzervatórií dosiahli najlepšie výsledky v oblasti obsah textu a najhoršie v oblasti pravopis. Žiaci SŠŠ dosiahli najlepšie výsledky v oblasti vonkajšia forma a najhoršie už v spomínanom pravopise.

Žiaci so ZZ, hodnotení rovnako ako intaktní žiaci, dosiahli v PFIČ MS zo SJL priemernú úspešnosť 55,8 %, pričom najvyššiu priemernú úspešnosť dosiahli v diskusnom príspevku.

Žiaci s VPU, ktorých maximálny počet bodov za PFIČ mohol byť 20, dosiahli priemernú úspešnosť 57,2 %. Najúspešnejší boli tiež v diskusnom príspevku, celkovo však bola ich úspešnosť v jednotlivých žánroch vyrovnaná.

Hodnotu viac ako 25 %, ktorá je podmienkou úspešného zvládnutia PFIČ MS, v marcovom riadnom termíne MS 2023 nedosiahlo **296** žiakov (0,8 %).

Záver

Na výsledky riešenia testu EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry sa môžeme pozerieť z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

Test **EČ MS zo SJL** riešilo 36 909 maturantov. Najmenší počet maturantov bol z Trnavského kraja (8,1 %), najviac žiakov maturovalo v Bratislavskom (15,7 %) a Žilinskom kraji (15,5 %). Počty žiakov v ostatných krajoch boli pomerne vyrovnané. Podľa zriaďovateľa 82,3 % žiakov pochádzalo zo štátnych škôl, 9,4 % zo súkromných škôl, 8,1 % z cirkevných škôl a 0,2 % predstavovali žiaci zahraničných škôl. V rozdelení podľa druhu školy 33,7 % tvorili žiaci gymnázií, 60,7 % žiaci stredných odborných škôl, 3,8 % tvorili žiaci konzervatórií a ŠUP a 1,8 % žiaci stredných športových škôl. Podiel chlapcov a dievčat bol vyvážený, s miernou prevahou dievčat.

Priemerná úspešnosť celého súboru (národný priemer) bola **55,0 %**.

Obťažnosť úloh s výberom odpovede a úloh s krátkou odpoveďou je porovnateľná. Pri úlohách s krátkou odpoveďou býva zvýšená neriešenosť, čo je logické vzhľadom na to, že pri uzavretých úlohách s výberom odpovede zo štyroch možností sa dá správna odpoveď aspoň tipovať a šanca na jej uhádnutie predstavuje 25,0 %.

Výkon žiakov podľa krajov bol vyrovnaný. Podľa zriaďovateľa dosiahli najlepšie výsledky žiaci cirkevných škôl. Výsledok žiakov cirkevných škôl bol významne lepší ako výsledok žiakov súkromných škôl na úrovni strednej vecnej signifikancie.

Z hľadiska druhu školy bol výkon žiakov gymnázií lepší než výkon žiakov stredných odborných škôl na úrovni silnej vecnej signifikancie.

V porovnaní podľa pohlavia boli dievčatá v teste úspešnejšie než chlapci, vzájomný rozdiel však nebol vecne významný. Celkovo bol test EČ MS z rodového hľadiska náročnosti položiek dobre vyvážený. Ak porovnáme výkon podľa polročnej klasifikácie žiakov zo SJL, úspešnosť v teste podľa predpokladu klesala s ich zhoršujúcim sa klasifikačným stupňom. Hodnota korelačného koeficientu medzi známku a dosiahnutou úspešnosťou je silná ($r = -0,588$).

Je možné skonštatovať, že dosiahnuté priemerné výkony boli primerané širokospektrálnej populácii, ktorá tento test riešila.

Pokiaľ ide o vyhodnotenie úspešnosti žiakov v oblastiach testu, medziročne sa zhoršenie alebo zlepšenie žiakov len konštatuje, keďže porovnávanie nie je relevantné vzhľadom na inú vzorku žiakov, meniaci sa počet položiek v rámci jednotlivých oblastí či na ich meniacu sa

kognitívnu náročnosť. Avšak na základe vyhodnotenia úspešnosti v jednotlivých oblastiach testov EČ MS zo SJL v posledných rokoch realizácie MS a analýzy úloh možno bližšie zhodnotiť, čo v rámci učiva zo SJL spôsobuje žiakom najväčšie ťažkosti. V nasledujúcich riadkoch sa to pokúsime zhrnúť.

Čítanie s porozumením

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že oblasť čítania s porozumením vychádza z analýz výsledkov testov EČ pozitívne. Menej zvládanými sa javia tie úlohy, pri ktorých ide o *pozorné čítanie*, resp. o *dlhší* či *nesúvislý*, prípadne *odborný* a *publicistický text*. Pre žiakov je náročné, ak je potrebné k textu sa opakovane vrátiť, keďže *tempo čítania* je celkovo pomalšie. S čítaním s porozumením veľmi často súvisí aj *komplexné pochopenie úlohy*, keď žiaci nepozorne alebo povrchné čítajú zadanie úlohy a následne napr. hľadajú správne riešenie *v nesprávnom* odseku či riadku, vypisujú *slovo* namiesto *slovesa* či *vetný sklad* namiesto *vetného člena*. Práve šikovní a inak v škole úspešní žiaci mávajú problém s jednoduchými úlohami na čítanie s porozumením, za ktorými zbytočne hľadajú „chyták“ a následne u nich často dochádza k nadinterpretácii textu, alebo naopak, úlohu či jej zadanie podcenia, nedočítajú do konca, prípadne si ani neprečú všetky možnosti odpovedí, ktoré sa často odlišujú iba minimálne. Tento jav môže súvisieť aj so (zlo)zvykom či skúsenosťou spomínaných žiakov napísať všetky doterajšie písomné práce v rýchлом tempe a medzi prvými ich odovzdať.

Zvuková stránka jazyka

V systéme slovenských hlások majú žiaci problémy so *slabikotvornou spoluhláskou*, a tiež s počtom slabík v cudzích slovách – nerozlišujú medzi slovenskou *dvojháskou* a *samohláskovou skupinou*, ako aj v domácich výrazoch spojených do väčších celkov. Žiaci si celkom nevedia spoľahlivo odlíšiť *uplatnenie*, resp. *porušenie* pravidla o rytmickom krátení, čo však môže súvisieť aj s povrchným čítaním zadania úlohy. Rovnako majú žiaci problémy s *prozodickými javmi*, čo však môže súvisieť s neovládaním základnej jazykovednej terminológie.

Pravopis

Aj úspešnejší žiaci majú ťažkosti pri písaní *veľkých a malých písmen*, čo môže byť spôsobené či už vplyvom (najmä) anglofónnych textov, používaním rozličných fontov pri práci s počítačom, alebo, žiaľ, aj vplyvom masmédií. Žiaci robia tiež chyby v písaní *čiarok*, čo sa každoročne ukazuje ako problém nielen v EČ, ale najmä v PFIČ MS, kde mnohí strácajú práve pre nezvládanie tohto javu body aj napriek povolenému používaniu pravopisnej príručky – Pravidiel slovenského pravopisu.

Lexikológia

Ako oblasť vychádza menej problematicky – žiaci zvládajú úlohy z lexikológie s relatívnym prehľadom, nepriaznivejšie výsledky dosahujú napr. v problematike *združených pomenovaní* či v úlohách z *frazeológie*. V oblasti významovej roviny jazyka žiakom ťažkosti spôsobujú úlohy, ktoré opäť súvisia s pozorným čítaním, resp. s individuálnou slovnou zásobou.

Morfológia

Z analýzy výsledkov žiakov v EČ MS za posledné roky vyplýva, že žiaci majú problémy najmä so *slovnými druhmi* (*zámená, číslovky, častice, predložky, slovesá – slovesné tvary*), ich *delením* podľa troch základných kritérií i s určovaním *gramatických kategórií*. Ak je úloha prepojená s pravopisom, syntaxou či lexikológiou, je o to náročnejšia, podobne, ako keď sa v zadaní otázky vyskytujú *odborné termíny*.

Syntax

Syntax sa podľa výsledkov testov EČ MS javí ako jedna z najproblematickejších oblastí jazykovedy, opakovane sa prejavuje nižšia úspešnosť pri úlohách zameraných na určovanie *vetných členov*, (najmä *slovesno-menný prísudok, predmet, nezhodný prívlastok*), syntagiem, problematiku *jednoduchej vety* (a jej delenia podľa *členitosti*) a *súvetí* (určovanie *vedľajších viet* v podradovacom súvetí) – žiaci nevedia vyhovujúco rozpoznať *jednoduchú vetu* obsahujúcu jeden *prisudzovací sklad* či *počet viet* v súvetí a následne nemôžu zvládnuť ani ich bližšie určenie.

Štylistika

Najväčšie problémy majú žiaci každý rok s rozlíšením a určovaním *slohových postupov, funkčných jazykových štýlov* a ich *žánrov* – najmä pokiaľ ide o otvorené úlohy, v ktorých sú nútení medzi týmito pojmami samostatne rozlišovať. Žiaci si pletú najmä termíny *slohový postup* a *jazykový štýl* a zamieňajú ich navzájom.

Literárna história

Žiaci majú síce namemorovanú základnú *chronológiu* literárnych období a smerov, avšak ich znaky a základné charakteristiky literárnych hrdinov v konkrétnom texte nevedia spoľahlivo odhaliť. Problémy žiakom spôsobujú predpísané *povinné diela* umeleckej literatúry, resp. „povinní“ autori. Literárno-teoretické vedomosti o dielach sú na slabšej úrovni – čo súvisí s vyššie spomenutým faktom neorientovania sa v texte diela daného literárneho smeru. Ťažkosti v tejto oblasti majú žiaci všetkých výkonnostných skupín zo všetkých druhov stredných škôl.

Literárna teória

Na základe analýzy výsledkov testov EČ je pre žiakov problematická *štruktúra literárnych diel* – majú problém s pochopením *horizontálneho členenia textu* (próza, poézia a ich vzájomné porovnanie). Tento jav súvisí aj s *textovou syntaxou*, s ktorou majú tiež žiaci ťažkosti. Pravidelne sa v testoch EČ MS objavujú niektoré *literárnovedné termíny* – žiaci však svoje vedomosti o nich nevedia v dostatočnej miere aplikovať na daný text.

PFIČ MS zo SJL písalo v marcovom riadnom termíne 36 765 žiakov, z ktorých 36 752 stredoškolákov písalo EČ aj PFIČ MS. Títo žiaci dosiahli v PFIČ MS priemernú úspešnosť **67,4 %** (národný priemer). Pri hodnotení PFIČ sa každoročne konštatuje veľmi nízka úroveň pravopisu. Na tomto mieste treba brať do úvahy skutočnosť, že aj pri dôslednom dodržiavaní bodovania podľa kritérií hodnotenia je posudzovanie písomnej práce tohto typu veľmi náročné a ovplyvnené subjektívnymi faktormi.

Žiaci by si mali pred voľbou žánra uvedomiť, že pri PFIČ MS nie je na prvom mieste *téma*, ale je to *žáner*, a teda by sa mali riadiť zásadou „vyberiem si žáner, ktorý zvládnem“ a nie preferenciou typu „vyberiem si tému, ktorá sa mi páči“. Pokiaľ sa totiž odchyľia od témy, táto skutočnosť sa prejaví v penalizácii obsahu a celkového dojmu, avšak v prípade, že nezvládnu predpísaný žáner, penalizácia nevyhnutne postihne prakticky všetky oblasti PFIČ MS (či už kompozíciu, štýl, jazyk atď.). Žiaci majú 15 minút na rozmyslenie, ktorý žáner si zvolia.

V úplnom závere našej správy pripomenieme fakt, že od MS 2013 nadobudla platnosť legislatívna zmena, podľa ktorej žiak neúspešný v oboch písomných častiach MS (EČ a PFIČ) môže síce vykonať ÚFIČ v riadnom termíne, ale v opravnom termíne nasledujúceho školského roka bude musieť opakovať jednu alebo obe písomné časti MS (podľa výsledku ÚFIČ). V školskom roku 2022/2023 bolo v marcovom riadnom termíne **neúspešných v oboch častiach (EČ a PFIČ) maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry 133 žiakov**, čo predstavuje približne 0,4 % z celkového počtu 36 752 žiakov, ktorí písali obidve časti MS.

Použitá literatúra

1. Burjan, V.: *Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese*. Bratislava: Exam, 1999.
2. *Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a literatúry*. Bratislava: ŠPÚ, 2016.
3. Hendl, J.: *Přehled statistických metod zpracování dat*. Praha: Portál, 2004.
4. Ježíková, M. a kol.: *Maturitná skúška 2022. Správa o priebehu a výsledkoch maturitnej skúšky žiakov so zdravotným znevýhodnením*. Bratislava: NIVaM, 2022.
5. Kolektív: *Standardy pro pedagogické a psychologické testování*. Praha: Testcentrum, 2001.
6. Kurajová Stopková, J., Pigová, M.: *EČ MS 2023. Správa zo štatistického spracovania testu. Slovenský jazyk a literatúra*. Bratislava: NIVaM, 2023.
7. Kurajová Stopková, J., Pigová, M., Fico, M.: *EČ MS 2023. Správa zo štatistického spracovania výsledkov žiakov so zdravotným znevýhodnením. Slovenský jazyk a literatúra*. Bratislava: NIVaM, 2023.
8. Lapitka, M.: *Tvorba a použitie didaktických testov*. Bratislava: ŠPÚ, 1996.
9. Palacková, A. a kol.: *Maturitná skúška 2022. Správa o výsledkoch EČ a PFIČ MS zo slovenského jazyka a literatúry*. Bratislava: NIVaM, 2022.
10. Pigová, M.: *PFIČ MS 2023. Správa zo štatistického spracovania PFIČ MS zo slovenského jazyka a literatúry*. Bratislava: NIVaM, 2023.
11. Pigová, M.: *PFIČ MS 2023. Správa zo štatistického spracovania PFIČ MS zo slovenského jazyka a literatúry. Výsledky žiakov so zdravotným znevýhodnením*. Bratislava: NIVaM, 2023.
12. Pigová, M., Kurajová Stopková, J.: *EČ MS 2023. Správa zo štatistického spracovania testu. Slovenský jazyk a literatúra. Výsledky IRT*. Bratislava: NIVaM, 2023.
13. Ritomský, A., Zelmanová, O.: *Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní. Položková a multivariačná analýza s využitím systému SPSS*. Bratislava: ŠPÚ, 2003.
14. Ritomský, A., Zelmanová, O.: *Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS*. Bratislava: ŠPÚ, 2002.
15. Rosa, V.: *Metodika tvorby didaktických testov*. Bratislava: ŠPÚ, 2007.
16. *Špecifikačná tabuľka testu zo slovenského jazyka a literatúry*. Interný materiál. Bratislava: NIVaM, 2022.
17. *Štátny vzdelávací program pre ISCED 3 zo slovenského jazyka a literatúry*. Bratislava: ŠPÚ, 2015.
18. Turek, I.: *Učiteľ a pedagogický výskum*. Bratislava: Metodické centrum, 1998.